Leto LXXII, št. 281 Poštnina plačana v gotovini. — Die Postgebühr bar bezahlt. Preis - Cena L 2

Uredništvo - uprava: Ljubljana, Kopitarjeva 6. Telefon 22-61—22-64. Mesečna naročnina 32 lir. — Ček. rač. Ljubljana 10.650 za naročnino in 10.394 za inserate. Izključno zastopstvo za oglase iz Italije in inozemstva: UPI S. A. Milano. Rokopisov ne vračamo.

SLOVENEC

DECEMBER-1944
7
ČETRTEK

USA-Stosstrupps bei Merzig aufgerieben

Bunkerbesatzungen östlich Saarlautern im Kampf mit dem stark angreifenden Feind — Ravenna kampflos aufgegeben — Schlacht in Ungarn nahm an Heftigkeit und Ausdehnung zu — Erneute Durchbruchsversuche bei Miskolc vereitelt

Aus dem Führerhauptquartier, 6. Dezember. DNB. Das Oberkommando der Wehrmacht gibt bekannt:

An der Schlachtfront von Aachen fiel bei örtlich beschränkten Kämpfen eine grössere Anzahl Gefangener in unsere Hand. Im Gebiet von Hürtgen und bei Vossenack dauern schwere Waldkämpfe an. Elf feindliche Panzer wurden dabei vernichtet.

Nordamerikanische Stosstrupps, die in den letzten Tagen bei Merzig über die Saar gesetzt waren, wurden aufgerieben. Östlich Saarlautern stehen unsere Bunkerbesatzungen in heftigen Gefechten mit dem stark angreifenden Gegner. Südlich davon und südöstlich Forbach haben sich die feindlichen Verbände näher an unsere Westbefestigungen herangeschoben. Im Kampf mit unseren Nachtruppen verloren sie 18 Panzer.

An der Standhaftigkeit unserer Verbände im Elsass scheiterte gestern erneut eine Reihe von feindlichen Angriffen. Französische Kolonialtruppen verloren im Hartwald wiederum zahlreiche Gefangene.

Deutsche Schlachtflieger griffen mehrfach in die Kämpfe im Westen ein, zersprengten feindliche Tiefflieger oder verhinderten sie am gezielten Abwurf ihrer Bomben.

Bei nächtlichen Angriffen unserer Schlachtflieger auf feindliche Stützpunkte im Raum von Aachen entstanden ausgedehnte Brände und Explosionen.

Gross-London lag bei Tag und Nacht unter dem Feuer unserer Vergeltungswaffen.

In Mittelitalien gewann der Feind nach mehrfachen vergeblichen Angriffen mit zusammengefassten Kräften einen Brückenkopf über den Lamone-Abschnitt nördlich Russi. Grenadiere und Jäger warfen ihn in wuchtigen Gegenangriffen wieder zurück, machten erhebliche Beute und zahlreiche Gefangene. Erneute Übersetzversuche der dort eingesetzten kanadischen Verbände scheiterten unter schwersten feindlichen Verlusten. Nordwestlich Ravenna fingen unsere Truppen die britischen Angriffe vor neuen Stellungen auf. Die Stadt Ravenna selbst wurde kampflos aufgegeben und dadurch vor der Zerstörung bewahrt.

In Dalmatien haben unsere Truppen feindliche Umfassungsversuche nordwestlich Knin vereitelt. Am Westrand der Fruška Gora in Syrmien und im Raum südöstlich Vukovar gehen die heftigen Kämpfe weiter.

In Ungarn hat die Schlacht an Heftigkeit und Ausdehnung zugenommen. Im Kampfraum zwischen Drau, Plattensee und Donau verhinderten unsere zäh kämpfenden Verbände grösseren Geländegewinn des Feindes und fügten ihm bei der Abwehr seiner Angriffe hohe Verluste zu.

Beiderseits Budapest sind die Bolschewisten mit starken Kräften zum Grossangriff angetreten. Südlich der Stadt wurden die auf das Westufer der Donau übergesetzten feindlichen Verbände durch Gegenangriffe abgeriegelt. Auch östlich Budapest sind im Raum von Hatvan schwere Kämpfe entbrannt.

Am Südrand des Matra-Gebirges und im Abschnitt von Miskole wurden erneute Durchbruchsversuche der Bolschewisten vereitelt.

In Südwestungarn vernichteten deutsche Schlachtfliegerverbände zahlreiche Fahrzeuge und Fährboote der Sowjets, zerstörten eine wichtige Brücke und fügten dem Feind mit Bomben und Bordwaffen hohe blutige Verluste zu. Begleitende deutsche und ungarische Jäger schossen in Luftkämpfen 18 sowjetische Flugzeuge ab.

An der übrigen Ostfront zwischen der Ostslowakei und Kurland kam es nur zu unbedeutenden örtlichen Gefechten.

Ein nordamerikanischer Bomberverband griff am gestrigen Tage die Reichshauptstadt an. Weitere Angriffe angloamerikanischer Verbände richteten sich gegen das westliche Reichsgebiet, wobei besonders Gebäudeschäden in Hamm entstanden. Feindliche Tiefflieger setzten in noch gesteigertem Umfang den Terror gegen die Zivilbevölkerung, vor allem in den Gebieten beiderseits des Rheins, fort. Soest war in der vergangenen Nacht das Ziel eines Terrorangriffs der Briten, die auch Störangriffe auf West- und Südwestdeutschland durchführten. Luftverteidigungskräfte schossen 42 feindliche Flugzeuge ab.

Ameriške napadalne čete pri Merzigu uničene

Posadke bunkerjev vzhodno od Saarlouisa v boju z močno napadajočim sovražnikom — Ravenna prepuščena brez bojev — Bitka na Madžarskem postaja silovitejša in obširnejša — Ponovni prebijalni poskusi pri Miškolcu preprečeni

Führerjev glavni stan, 6. 12. DNB. Vrhovno poveljstvo oboroženih sil javlja:

Na bojišču pri Aachenu smo zajeli pri krajevno omejenih bojih večje število ujetnikov. Na področju pri Hürtgenu in Vossecku se nadaljujejo težki gozdni boji. Pri tem smo uničili 11 sovražnih oklepnikov.

Severnoameriške napadalne skupine, ki so v poslednjih dneh pri Merzigu prešle Saaro, smo uničili. Vzhodno od Saarlouisa so naše posadke bunkerjev v silnih bojih z močno napadajočim nasprotnikom. Južno od tod in jugovzhodno od Forbacha so se sovražni oddelki še bolj približali našim zapadnim utrdbam. V boju z našimi zaščitnicami so izgubili 18 oklepnikov.

Vsled vztrajnosti naših oddelkov v Alzaciji se je včeraj ponovno izjalovila vrsta novražnih napadov. Francoske kolonijalne čete so v gozdu pri Hartu ponovno izgubile številne ujetnike.

Nemški borbeni letalci so večkrat posegli v boje na zapadu, razpršili sovražne nizko leteče letalce ali pa jim preprečili ciljan odmet bomb.

Pri nočnih napadih naših borbenih letalcev na sovražna oporišča na področju Aachena so nastali obsežni požari in eksplozije.

Veliki London je bil podnevi in ponoči pod ognjem našega povračilnega orožja.

V srednji Italiji je dobil sovražnik po večkratnih brezuspešnih napadih z osredotočenimi silami mostišče preko Lamona severno od Russija. Grenadirji in lovci so ga z zanosnimi protinapadi zopet vrgli nazaj, dobili znatni plen ter zajeli številne ujetnike. Ponovni poskusi prekoračenja reke tamkajšnjih kanadskih oddelkov so se izjalovili z najtežjimi sovražnimi izgubami. Severnozahodno od Ravenne so prestregle naše čete britanske napade pred novimi postojankami. Mesto Ravenna smo opustili brez boja ter ga s tem obvarovali uničenja.

V Dalmaciji so naše čete severnozahodno od Knina preprečile sovražne obkoljevalne poskuse. Ob zahodnem robu Fruške gore v Sremu ter na področju jugovzhodno od Vukovarja se nadaljujejo silni boji.

Na Madžarskem je postala bitka silovitejša in obsežnejša. Na bojnem področju med Dravo, Blatnim jezerom in Donavo so preprečili naši žilavo se boreči oddelki večje sovražno napredovanje ter mu zadali pri obrambi njegovih napadov visoke izgube.

Na obeh straneh Budimpešte so prešli boljševiki z močnimi silami v velenapad. Južno od mesta smo s protinapadi zajezili sovražne oddelke, ki so prišli na zapadno obrežje Donave. Tudi vzhodno od Budimpešte so se razplamteli na področju Hatvana težki boji.

Ob južnem robu gorovja Matra in na odseku pri Miškolcu smo preprečili ponovne boljševiške prebijalne poskuse.

V jugozahodni Madžarski so uničili oddelki nemških borbenih letal številna vozila in prevozne čolne Sovjetov, razrušili nek važen most ter zadali sovražniku z bombami in strojnicami visoke krvne izgube. Spremljajoči nemški in madžarski lovci so sestrelili v letalskih bojih 18 sovjetskih letal.

Na ostalem vzhodnem bojišču med vzhodno Slovaško in Kurlandijo je prišlo le do nepomembnih krajevnih spopadov.

Oddelek severnoameriških bombnikov je napadel včeraj podnevi glavno mesto Nemčije. Nadaljnji napadi angloameriških oddelkov so bili naperjeni proti zahodnemu nemškemu ozemlju. Pri tem so bila zlasti v Hammu poškodovana poslopja. Sovražni letalci so iz nizke višine v še bolj ojačeni meri strahovali civilno prebivalstvo predvsem na ozmlju ob obeh straneh Rena. Soest je bil v pretekli noči cilj strahovalnega napada Britancev, ki so izvedli tudi motilne napade na zahodno in jugozahodno Nemčijo. Protiletalske obrambne sile so sestrelile 42 sovražnih letal.

K položaju na bojiščih

Berlin 6. 12. K položaju na bojiščih piše vojaški sodelavec DNB-ja dr. Max Krull:

Če primerjamo zemljevide z operacijskimi poročili obeh nasprotnikov, potem se vprašujemo, kje je prav za prav ostala velika zavezniška zmaga pred Božičem, ki so jo na tihem še vedno pričakovali, čeprav so uradno v poslednjem času iz notranjepolitičnih razlogov postavili kasnejše termine. Na vsem zahodnem bojišču sovražnik ni dosegel niti še tretjine stare nemške meje. To ljudje često pregledajo, ker odvračajo boji pri Aachnu in Saari pozornost od ostalih bojišč. To torej pomeni, da so sovražni oddelki le na ozkih odsekih od njega tako imenovane Siegfriedove črte ter tudi nimajo nobenega upanja, da bi se ta položaj kmalu spremenil v njihov prid. Pri Aachnu je vdrl najgloblje v nemško ozemlje in s tem v nemške obrambne naprave. Toda na tem področju se bijejo boji za vsak meter zemlje in tu je primerjava med napredovanjem in izgubami za njega tako neugodna, da jo je treba z ameriškega stališča označiti kot obupno. Razen tega pa nima sovražnik niti najmanjšega izgleda, da bi prišlo za tem nezavarovano ozemlje. Nasprotno ve danes že tudi sovražnik, da sega nemška utrjena cona, ki pričenja pri Renu, praktično vse do Berlina. V bližini bojišča so združene tako močne sile, kot nikdar v svetovni vojni. Vojna se na veliko razočaranje Eisenhowerja in njegovih generalov spreminja zaradi njihove taktike v pozicijsko vojno, ki spominja na prvo svetovno vojno, kar pomeni, da bodo Eisenhowerjevi in Montgomeryjevi vojaki lahko tičali v rovih še do Božiča 1945.

Nekateri simptomi v domačih ozemljih sovražnika kažejo na to, da bodo morali v bodoče previdneje postopati s svojimi človeškimi rezervami, ki so jih doslej tako velikopotezno metali v boj, kar dokazuje veliko število mrtvih in ranjenih. Toda misliti bodo morali tudi na to, da bodo morali divizije, ki so že od 6. junija v prvi bojni črti in ki jih st[illegible] dopolnjujejo, umakniti z bojišča, da se bodo nekoliko odpočile ter dobile novo bojno moč. Stalna oskrba življenjskih potrebščin in vojnega gradiva je drug velik problem, s katerim se mora baviti zavezniško vodstvo.

Zahodno bojišče je dobilo drugo sliko. Preplavljenje pri Arnheimu je postavilo Angleže, ki so se pripravljali na veleofenzivo, pred povsem novo položaj. Poleg tega je nevažno, da se jim je po večtedenskih naporih posrečilo stisniti mostišče pri Venloju. Kanadcem na njihovem levem krilu so morali dati z ozirom na njihove ogromne izgube ter na to sledečo reakcijo v Kanadi nekoliko miru. Danes se lahko upravičeno sprašujejo, zakaj so slavili njihovo napredovanje do izliva Maase kot veliko zmago. Na aachenskem področju so se razpršili boji zaradi uspešnega nemškega odpora v krajevno omejene boje. Če se je Nemcem nadalje posrečilo zavzeti nazaj trdnjavo v Saarlauternu, potem so se Amerikanci ustavili tudi v predtrdnjavskem ozemlju zahodnih utrdb.

Toda tudi v Alzaciji se je spremenila sovražnikova »bliskovita vojna«, ki je prav za prav trajala samo dva dni, v vrsto pozicijskih krajevnih bojev, med katerimi so napredovali Francozi le pri Münstru. Očividno imajo Nemci v Alzaciji nek gotov operacijski načrt, po katerem se razvijajo boji pri Schlettstadtu, na obronkih Vogezov in pri Thannu in h kateremu spada tudi očiščenje gozda Hart pri Mulhousu.

V Italiji je opaziti novo britansko napadalno težišče. Vendar so jim Nemci preprečili prodor med Imolo in Ravenno, pri čemer seveda niso izključeni krajevni uspehi.

Na vzhodu so dosegli Sovjeti s hitrimi oddelki Fiofók ob Blatnem jezeru. Vendar položaj ni vznemirljiv, dokler še niso neposredno napadli nemške zaporne črte, ki sega od severnega dela Blatnega jezera do južne obrambne črte pred Budimpešto, in dokler stoji balkanska armada generalfeldmaršala Weichsa kot velik operativni vprašaj za sovjetskim hrbtom. Ni nobenega znaka, da namerava general Tolbuhin obiti zahodni del Blatnega jezera. Kljub silnim bojem pri Miškolcu se niso zvišale boljševiške šanse, da bi dosegli Budimpešto in temu cilju vendar služijo vsi sovjetski napadi na jugovzhodu. V ta namen se sovražnik tudi nenavadno mirno obnaša na ostalih bojiščih.

~ ~ ~

Britanska vlada obžaluje »pomoto«

Amsterdam. V Angliji so danes po Reuterjevi vesti uradno objavili, da je neko britansko letalo dne 18. novembra v Beneškem zalivu potopilo nemško bolničarsko ladjo »Tübingen«. Uradna izjava pravi, da je šlo za »pomoto« in da je britanska vlada izrazila nemškim oblastvom svoje obžalovanje.

Boljševiški izgredi v Rimu

Madrid 5. dec. Dopisnik lista »ABC«, ki se je udeležil monarhističnega zborovanja v rimskem kvirinalskem gledališču, koder je kot znano, prišlo do krvavih spopadov, poroča o poteku tega zborovanja. Med poslušalci so bile spretno razvrščene skupine komunistov z nalogo, da zborovanje motijo. Njihovo kričanje je bilo tako neznosno, da se tudi tik poleg govornika ni razumelo nobene njegove besede. Vzkliki »Živel« in »Dol z njim«, žvižganje in ploskanje so se poldrugo uro vrstili in se menjavali s komunističnimi pesmimi. Po koncu zborovanja ni nihče vedel, kaj je hotel govornik prav za prav povedati. Tako se je žalostno končal prvi javni nastop italijanskih monarhistov.

Odgovor bojišča vojnim prostovoljcem

V. Mackensen, v. Rundstedt in Guderian Hitlerjevi mladini

Berlin 6. 12. Bojišče je odgovorilo na prostovoljne prijave Hitlerjeve mladine v vojsko na neki proslavi častniških pripravnikov vojaške šole. Generalfeldmaršala von Mackensen in von Rundstedt ter šef generalnega štaba vojske generalni polkovnik Guderian so kot odlični vojaški vodje v obeh dveh velikih svetovnih vojnah izdali poziv na nemško mladino, v katerem so ponovno podčrtali tesno tovarištvo med mladino in vojaštvom, ki se je v tej vojni pokazalo predvsem s prostovoljno prijavo letnika 1928 v vojno službo.

Skupno z vojaki z bojišča so nastopile edinice Hitlerjeve mladine, oddelek nemške delovne službe ter kompanije nemške ljudske vojske. Če odgovarja vojska in s tem vsa domovina Hitlerjevi mladini za njeno pripravljenost na ta način, potem se združuje ravno v sedanjem obdobju vojne ponos nad obnašanjem mladine z zahvalo možem, ki v neutrudnem delu in z zglednim primerom razvijajo ta duh v nemški mladini. Hitlerjeva mladina in nemška delovna služba sta izvršili s predvojaškim in vojaškim izšolanjem ter svetovnonazorsko in politično vzgojo doslej nezabeleženo storitev.

Če se vrste hrabrih grenadirjev na bojišču vedno znova sklepajo ter so zaradi enotne in neupogljive volje zmagovalci nad premočjo, potem je to živ izraz nemške mladine, ki je bila vzgojena v narodno-socialističnem duhu in ki jo preveva misel na pravičnost nemške stvari. Pripravljenost na žrtve in fanatizem te mladine postajata bolj in bolj simbol tega obdobja vojne. Tem mladim prostovoljcem so samo po sebi razumljivo sledili ostali prostovoljci v domovini, vodeni po Führerjevem zgledu ter vzgojeni v narodno-socialističnem duhu.

Generalfeldmaršal von Mackensen je izjavil v svojem govoru, da je to obnašanje najboljši dokaz za to, da v nemški mladini še živi zgodovinski vojaški duh, čigar hrabrost in vzdržljivost izvrši nemogoče stvari in ki bo z vsemi vojnimi sredstvi in v boju vsega orožja izsilil uspeh ter se zmagovito izkazal. Z bojišča na zahodu je naslovil generalfeldmaršal von Rundstedt svoje besede predvsem voditeljem Hitlerjeve mladine in nemške delovne službe ter izjavil, da je narodno-socialistična mladinska vzgoja duhovna kovačnica, v kateri oblikujejo nemško mladino za brezpogojno službo Führerju in narodu. V teh mladinskih oddelkih gradijo in vzgajajo one dobre bojne lastnosti, ki odlikujejo na bojišču nemške grenadirje.

V primerjavi svojih izkušenj v obeh vojnah je ugotovil šef generalnega štaba vojske generalni polkovnik Guderian, da prihaja v nasprotju s prejšnjo vojno danes na bojišče skrajno bojevita in zmage se zavedajoča mladina. Od mladega so jo vzgajali za boj. Šolana in utrjena z igro in športom se ne boji nevarnosti ter išče v bitki, kjer gre za vse, boj moža proti možu. Navdušenje in zalet vojaških prostovoljcev Hitlerjeve mladine dajeta vojski zaupanje, da bo nemški narod kljub vsem nevarnostim in oviram zmagal.

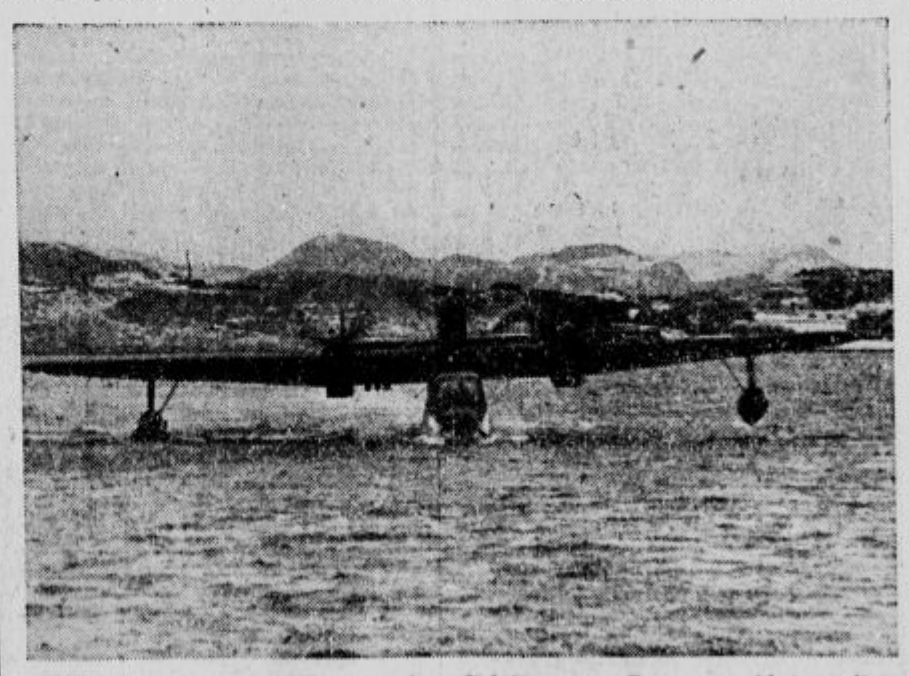

Flugboot startet zur Sicherung eines Geleitzuges. — Der grosse Aktionradius der »BV 138« erlaubt eine Kontrolle des Luftraumes über dem farenden Geleitzug auch über weite Strecken. — **Vodno letalo pri vzletu za zaščito neke spremljave.** — Velik akcijski radij »BV 138« omogoča nadzorstvo zračnega prostora nad spremljavo tudi nad dolgimi poleti.

PK. Aufnahme, Atlantic

Novi slovaški poslanik sprejet pri Führerju

Führerjev glavni stan, 5. dec. Führer je sprejel dne 4. decembra v prisotnosti nemškega zunanjega ministra von Ribbentropa novoimenovanega slovaškega poslanika dr. Bogdana Galvaneka ter novega madžarskega poslanika viteza Andrasa Mecserja, ki sta mu predala svoje poverilnice.

»Kot ranjeni tigri«

Stockholm, 5. dec. Celo sovražnik mora, čeprav nerad, priznati junaštvo in odločenost nemških vojakov. Tako je izjavil dopisnik angleške poročevalske službe, da se nemški poklicni vojaki, ki jih je spoznal že v afriških bojih, vsekakor vojaško obnašajo. Ti vojaki so do zadnjega držali svoje postojanke, čeprav so bili odrezani. Toda nele poklicni vojaki, tudi mobiliziranci so prevzeti z narodnosocialističnim fanatizmom. Ti vojaki so najbolj nevarni, ker se bore do poslednjega diha. Tako so fanatični, da so se celo v vrvmi in verigami navezali na drevesa, da so tamkaj streljali na zavezniške vojake. Še v smrti povzročajo zaveznikom velike težave. Pri obrambi svoje domovine pa se bore nemški vojaki kot ranjen tiger.

Sovjeti razlaščajo beograjska gospodarska podjetja

Zagreb, 5. dec. »Croatia« javlja, da je skušal komisar za trgovino in industrijo v komunistični Titovi vladi v Beogradu Andrija Hebrany na zborovanju beograjskih trgovcev olepšati bodočo kolektivizacijo gospodarstva. Hebrany je sam govoril o »čustvih nezaupanja in nesigurnosti, ki jih ima prebivalstvo napram novi vladi«. Vendar je istočasno objavil, da bo v bodoče prevzela država velik del gospodarskih podjetij. To pomeni, da jih bo razlastila.

Zaskrbljenost tudi v USA

Ženeva, 5. dec. Nemirne politične razmere v »osvobojenih« evropskih ozemljih spremljajo tudi v Združenih državah z zaskrbljenostjo, poroča dopisnik »Daily Telegraha« iz Washingtona. Ta skrb je še večja, ker spoznava ameriška vlada, da bo kljub svoji tradicionalni politiki nevmešavanja v evropske politične probleme, k temu zaradi vojaških nujnosti le prisiljena.

Trenutno je odgovornost Velike Britanije za politični položaj v Belgiji, Italiji in Grčiji omogočila ameriškemu zunanjemu ministrstvu, da je ostalo nezainteresirano ter se tako izognilo kritiki dela javnega mnenja zaradi angleškega obnašanja.

Usoda »češkoslovaške brigade«

Bratislava. V bojih v vzhodni Slovaški ujeti pripadnik tako imenovane »čehoslovaške brigade« je izjavil zastopnikom tiska, da morajo opravljati slovaški vojni ujetniki v Sovjetski zvezi ob pičli hrani najtežja dela. Mnogo jih je zaradi mraza in slabe hrane umrlo. Rrečarmijci so pobrali Slovakom vse dragocenosti, čevlje in boljše uniforme. Iz Moskve je prišel v ujetniško taborišče nek slovaški komunist, »ki je vršil propagando za vstop v tako imenovano »čehoslovaško legijo«. Dejal je, da se mora oni, ki hoče domov, javiti tjakaj. Ostale da bodo prepeljali v sibirske rudnike. To »čehoslovaško brigado« so spremenili v oddelek padalskih lovcev. Pri svojih prvih nastopih je izgubila v nekaj dneh več kot polovico moštva. Preostanek so odvrgli v podporo tolovajem v srednji Slovaški. Mnogo Slovakov je izkoristilo to priliko, da so zbežali domov.

»Čiščenje« v Bolgariji

Bern, 5. dec. Pri boljševiških bojih za oblast v raznih deželah smo v zadnjem času kaj malo slišali o Bolgariji, koder so ustvarili boljševiki s svojimi izdajalci takoj po izročitvi dežele dovršena dejstva. Zadnje čase pa kaže, da se jim politika sofijske vlade ne zdi dovolj boljševiška. Zato so jo pričeli močno napadati. Boljševiki zahtevajo čiščenje, to je energično odstranitev vseh protiboljševiških sil. Zlasti zahtevajo čistke v armadi, da bi tako ustvarili »ljudsko demokratsko vojsko«, ki ni nič drugega kot boljševiška armada.

»Čiščenje« je bilo tudi v Romuniji eden glavnih vzrokov strmoglavljenja ministrskega predsednika. Moskovska poročevalska služba prinaša sedaj močan napad na notranjega ministra bukareške vlade, v katerem kritizira nezadostno izvedbo zahtevanih aretacij. Notranjemu ministru očitajo, da sabotira izpolnitev mirovnega diktata.

Roosevelt o nalogah UNRRE

Ženeva, 5. dec. Roosevelt je govoril danes kongresu o nalogah UNRRE (United Nations Relief and Rehabilitation administration). Poudaril je, da ni mogoče oskrbeti vseh od zaveznikov zasedenih dežel z živili in oblačili UNRRE. Te dežele bodo morale same kriti nad 90% svojih prehranjevalnih in oblačilnih potreb. UNRRA bo služila le za to, da bo »pomagala premagati kritična pomanjkanja gotovih potrošnih predmetov na nekaterih ozemljih«.

Brez pomoči UNRRE bi lakota in kuga ogrozili velika področja ter milijone ljudi. To dejstvo bi spravilo zavezniško zmago v resno nevarnost.

UNRRA bo sama neposredno razdeljevala blago le v onih zasedenih ozemljih, koder jo bodo vojaška oblastva ali pa vlade dotičnih pokrajin k temu prosile. Dejanske dobave UNRRE se še niso pričele.

K bojem na vzhodnem bojišču

Berlin, 5. dec. Mednarodni poročevalski urad javlja z vzhodnega bojišča:

Na Madžarskem se je položaj med Dravo in Donavo kaj malo spremenil. Odpor levega krila nemško-madžarske obrambe ki je južno od ožine Donava—Blatno jezero prestregel boljševiški sunek, se je po dovozu oklepniških rezerv močno ojačil.

Čeprav so morali Nemci po dolgih pouličnih bojih prepustiti sovražniku na jugovzhodnem bregu Blatnega jezera ležeč kraj Siofok, so vendar 2 km severneje zaustavili vse nadaljnje prebijalne poskuse.

Vzhodno od tega odseka so nemške oklepniške sile razbile preko prekopa Sio prodrle sovjetske oddelke ter pognale preostanke proti jugu. Kljub stalnim ojačenjem se je posrečilo Nemcem zadržati sovjetske kolone, ki se vale ob Donavi proti severu z velikimi izgubami za sovražnika že severno od Dunaföldvara.

Na desnem krilu nemškega bojišča so bili boji pomembno slabši. V gozdovih zapadno od Kapošvara so vzeli Nemci v klešče več sovjetskih bataljonov ter so jih stisnili na ozkem prostoru. Nemška konjenica je obkolila in uničila v smeri proti Marcali prodrlo sovjetsko skupino.

Da bi odstranili bočno ogrožanje svojih operacij so napadli včeraj zjutraj močni sovražnikovi, iz boljševikov in tolovajev obstoječi oddelki s podporo topništva, borbenih letal in salvnih topov med Save in Donavo v smeri proti zapadnim koncem Fruške gore. Posrečili so se jim le nekateri vdori, ki so jih morali plačati z visokimi krvnimi izgubami. Nemci so jih zadržali v krajih Erdevik in Ilok, koder so se vso noč bile hude borbe za posamezne hiše.

Vzhodno od Budimpešte je prišlo do krvavih borb pri Turi, Gyöngyösu ter zapadno od Egra. Napadi in protinapadi so se hitro menjavali, taktične slike pa niso mogli bistveno spremeniti.

Severno od Miškolca ter med rekama Sajo in Hernad se nadaljujejo težki boji z vedno znova napadajočimi boljševiki.

Z ostalega vzhodnega bojišča javljajo le o delovanju naskakovalnih čet.

Težki pouični boji v Atenah

Stockholm, 5. dec. Kot javlja Reuter v torek dopoldne iz Aten, je ministrski predsednik Papandreu, ki je še v ponedeljek izjavil, da nikakor ne bo ugodil zahtevi levice po odstopu, sedaj ponudil svojo demisijo.

Nadalje poroča Reuter: Položaj v Atenah je postal v ponedeljek zvečer vedno bolj resen, ker je prišlo na več krajih do težkih pouličnih bojev med obema nasprotnima strankama. V središču mesta se je jasno slišalo pokanje ročnih granat in ropotanje avtomatskega orožja. Kaže, da se je bitka za Thessium končala z zmago ELAS-a (ogroženih delov pokreta EAM). Njegovi oddelki so zasedli strateško važne višine ter pregnali svoje rojalistične nasprotnike, na katere so odprli ogenj iz višje ležečih položajev. Nadalje javljajo, da je EAM zasedel v ponedeljek zvečer 9 izmed 15 atenskih policijskih okrožij, koder je razorožil vladi vdano policijo. Močni oddelki ELAS-ovih čet se kljub prepovedi britanskega generala Scobieja iz več smeri približujejo glavnemu mestu.

Neko kasnejše Reuterjevo poročilo pravi: Višji grški policijski inšpektor je objavil v ponedeljek zvečer, da je EAM zasedel 20 izmed 25 policijskih okrožjih Aten in Pireja. Trenutno se vrše boji za neko nadaljnjo policijsko postajo, ki so jo obkolili pristaši levice. Nadalje se bijejo borbe za atenske zapore. Skupini ELAS-ovih čet v jakosti divizije se je v zadnjih 36 urah postopno posrečilo vdreti v glavno mesto. Vlada nima nikakih poročil o položaju izven Aten.

Tudi »Associated Press« poroča iz Aten, da se je po uvedbi obsednega stanja položaj še nadalje poslabšal. Generalno stavko so popolnoma izvedli. Trenutno ni v Atenah niti elektrike, niti plina, prometna sredstva ne poslujejo, pa tudi časopisi ne izhajajo. Radio molči. Zato nima grška vlada nikake možnosti, da bi prisilila prebivalstvo k poslušnosti.

»United Press« poroča, da je kljub izjemnemu stanju, ki ga je uvedel angleški generalni guverner, vdrlo v Atene v ponedeljek več močnih boljševiških skupin. Zasedle so policijske postaje ter korakajo proti središču mesta. Namestnik grškega zunanjega ministra Saridianis je odstopil. Papandreu in ostali člani vlade so zapustili svoje uradne prostore ter se nahajajo v hotelu Grande Bretagne. Vse trgovine, tovarne, ministrstva ter javne in zasebne naprave so zaprte. Vse gospodarsko življenje je ohromelo.

Amsterdam. Med svojim govorom o nemirih v Grčiji je izjavil Churchill, da prevzema Anglija veliko odgovornost, če hoče intervenirati v zaščito miru in reda v Atenah. Za Anglijo bi bilo mnogo bolj preprosto, če bi dopustila, »da bi se postopoma vse izrodilo v anarhijo ali komunistično diktaturo«. Angleži pa nimajo namena, da bi sedaj, ko so se trudili, da bi ustvarili pogoje za ohranitev miru, »vse skupaj opustili ali pa stali prekrižanih rok«. O krvavih dogodkih v Atenah je dejal Churchill, da je bilo pač »zelo pretresljivo, da je policija streljala na neoborožene otroke«.

Anglija v svojstvu priganjalca

Ženeva, 5. dec. O alarmirajočih poročilih iz Grčije piše »Tribune de Geneve«, da je Moskva na najboljši poti, da položi na Grčijo svojo roko. V gentlemenski pogodbi med zavezniškimi silami je predstavljala Grčija edino deželo, koder se je Sovjetska zveza odpovedala vključitvi v svoje neomejeno vplivno področje. Teoretično je tedaj Grčija še vedno pod zaščito Velike Britanije, kar pa ne pomeni, da Kremelj ne bi bil interesiran na njeni usodi. Moskva uporablja grške boljševike, da bi se tako polastila še preostalega Balkana.

Da uganjajo Britanci tudi v grškem primeru politiko običajnega oprode moskovskih oblastnikov, nam dokazuje angleški tisk. V skladu z britansko politiko izročanja boljševizmu se trudi, da bi tudi v atenskem sporu zastopal moskovske zahteve in si prilastil želje boljševiškega podtalnega pokreta. »Times« kritizira spričo krvavih spopadov v Atenah tamkajšnjo policijo. List se odločno brani, da bi britanske čete podpirale atensko vlado in policijo. Jasno izjavlja, da potrebuje Grčija vlado, v kateri bo EAM prevzel odgovornost. Tu torej javno zagovarja boljševizacijo Grčije in daje Papandreujevi vladi končno brco. »Manchester Guardian« meni, da odpornega pokreta ni mogoče ignorirati in kaj šele zatirati. Anglija nima namena, vsiliti grškemu narodu monarhijo.

Bern, 6. dec. Pod naslovom »Grška tragedija« opozarja list »Tribune de Geneve«, da je Moskva na najboljši poti da položi svojo roko tudi na Grčijo. Teoretično je Grčija še pod varstvom Velike Britanije, to pa nikakor ne pomeni, da se Kremelj ne zanima za Grčijo. Nasprotno pa Moskva uporablja grško komunistično stranko, da bi se v nasprotju z danimi obljubami polastila še ostanka Balkana.

Po londonskih poročilih tudi Churchill ni mogel zamolčati grške katastrofe. V spodnji zbornici je moral priznati, da je Grčija pred izredno težavnimi gospodarskimi in finančnimi problemi.

K dogodkom v Grčiji

Stockholm, 6. 12. Položaj v Grčiji se vedno bolj zaostruje. Britanski vrhovni poveljnik v Grčiji, general Scobie je prepovedal v neki proklamaciji napade tolp EAM-a na policijske postaje, izgnal oborožene tolpe iz mesta ter jim prepovedal vsak večji premik čet. Boljševiki pa se naravno že spočetka niso ozirali na to odredbo. Namesto, da bi izpraznili Atene, so poslali v poslednjih dneh v mesto celo boljševiško divizijo. In končno javljajo, da korakajo velike sile Elasa, bojne organizacije EAM-a iz različnih strani na Atene. Poročajo, da se vrše boji v okolici osrednjega zapora v Atenah ter da se slišijo po vsem mestu eksplozije granat in ropot strojnic.

Pred svojim odstopom je proglasil Papandreu izjemno stanje. Vsa državna uprava je prešla na vojaškega guvernerja Atike, polkovnika Katsotasa. V Londonu so zaprepaščeni nad položajem v Grčiji ter iščejo krivce, da bi odvrnili pozornost od britanskih osvobodilnih metod ter njihove odgovornosti. »Times« piše, da nosi glavno krivdo gibanje EAM, smatra pa kot neverjetno, da Papandreu v svojem radijskem govoru v soboto zvečer ni takoj izrabil prilike, da bi odklonil odgovornost za brezglavo in nepotrebno početje policije. Konzervativni list torej namenoma prezre, da je nastopila policija pod varstvom britanskih sil ter skuša na ta način odstraniti s sveta angleško krivdo.

Kot edino možno rešitev označuje list »Times« vlado, v kateri bi sodelovalo tudi gibanje EAM z vso pripadajočo odgovornostjo ter opozarja na poskuse, ki jih je podvzel Sophoulis. V britanskih levičarskih in liberalnih strankah pa se ne zadovoljujejo s to hladno odklonitvijo vsake odgovornosti, marveč močno obtožujejo britansko diplomacijo. Očitajo ji, da se preveč vmešava v grška vprašanja.

List »Daily Herald«, uradni list delavske stranke pri tej priliki izredno ostro napada vlado. Ti napadi so najostrejši, odkar je bilo mnogo hrupa vsled sodelovanja z Darlanom v Severni Afriki. »Daily Herald« opozarja, da bi lahko tudi na drugačen način odstranili krizo, na primer če bi razorožili vladne čete, ki so sestojale po uporu samo še iz hujskačev desničarskih strank in rojalistov. Kljub temu so podžigali Papandreuja, da nadaljuje s svojo politiko. Obljubili so mu celo britansko pomoč, če bi prišlo do spopadov.

Iz tega nastali razvoj je popolnoma logičen in izid je, da je Grčija na najboljši poti, da bi dobila diktaturo Papandreua s podporo britanskega orožja. Poseben zanimiv je učinek položaja v Grčiji na razpoloženje v Združenih državah. Že pred enim tednom je sporočil dopisnik lista »Newyork Times« iz Aten, da ima grška vlada sicer oblast v Atenah in okolici, ostala dežela, z izjemo Epira pa je komunistična provinca.

Ženeva, 6. 12. Kakor javlja radio London iz Aten, je streljala policija na šefa sovjetske misije v Grčiji, polkovnika Popova. Polkovnik Popov je protestiral pri vojaškem guvernerju Atiku. Polkovnik Popov se je peljal s svojim avtomobilom, ki je imel rdečo zastavo po atenskih ulicah.

Trgovec s sužnji - vzor primorskih komunistov

Kakor poroča »Goriški list« dne 2. decembra, je vrhovno poveljstvo nad italijanskimi komunističnimi in badoglievskimi tolpami prevzel nekdo, ki si je nadel ime »Antonio Adverso«. Njegovo ime zdaj komunistični terenci mažejo po zidovih slovenskih domov na Goriškem, kakor da bi s tem hoteli povedati, da bodo italijanski komunisti kar naprej komandirali po teh krajih. Da različni Vilfani in Bevki kaj takega trpe, je znamenje, kako silno so odvisni od italijanskih komunistov. To je hkrati dokaz, da so nad Titom že obupali.

Značilno pa je, da si je poglavar italijanskih komunistov izbral prav to ime. Antonio Adverso je namreč bilo ime »junaku« nekega pustolovskega romana, v katerem nastopa ta »junak« kot morski ropar, trgovec s sužnji in nedosežni ženskar. Zdi se, da so vse te lastnosti opisanega starega pustolovca najbolj primerne za voditelja današnjega gibanja, ki iz gozdov in grmovja strahuje poštene ljudi.

»Goriški list« piše k temu še takole:

»Neznani poglavar si je izbral ime junaka iz romana, ki je zaradi pustolovščin ljub doraščajoči mladini, zaradi ljubezenskih dogodb pa drag nežnemu spolu. Pod plaščem te romantike bo v bodoče badoglianski komunizem skušal prodreti tudi v naše kraje. Comunismo con romanticismo!

Mi Slovenci pa, ki smo kruto in krvavo poizkusili komunizem takšen, kakršen je, to je senza romanticismo, in ki smo poizkusili, kaj je romanticismo, smo siti enega kakor drugega. Zato dajemo na znanje Antoniju Adversu, da nočemo v naših krajih niti boljševiške GPU niti badoglianske GPPU (Gruppi Partigiani Patrioti Uniti) in zato ni treba širiti v naših krajih niti letakov niti pisati po stenah njegovega imena. Če pa mislijo njegovi »romantični« oddelki rogoviliti po slovenskem ozemlju, jih bomo nagnali! In to senza romanticismo!«

Junaki Antonia Adversa, med katerimi je tudi nekaj zapeljanih Slovencev, delajo vso čast tistemu laškemu rokomavhu, ki ga opisuje imenovani roman. Najrajši se drže po vaseh, kjer je dosti vina in jela. Tako se je okoli Brji nad Rihenberkom klatilo več teh razbojniških čet, ki so se ob novem vipavcu kaj dobro počutile ter ljudem dopovedovale, kako jih bodo »osvobodile«. Bilo pa je preveč lepo, da bi bilo moglo tako ostati. Nekega dne je namreč med te tolpe udaril glas: »Nemci se bližajo« Kakor bi paglavec nad jato vrabcev zapihal: »Brrr!« tako je ta beseda razpršila vse »junake« in »osvobodilce«. Na mah ni bilo nikogar več.

Zato pa so tolikanj bolj pogumni, kadar ropajo neoborožene kmete. Tako so pred kratkim ropali po Vipavskem, kjer so si privoščili prav vse hiše, da tudi svojim terencem niso prizanesli. Zdaj se terenci za glavo drže, češ: »Le kaj so ti ljudje mislili, da so nam vse pobrali, ko pa smo zanje tolikanj agitirali!« Zlasti dobro so 24. novembra izropali Ajdovščino, kjer sta se v ropanju na vso moč odlikovali dve punčari iz Vrtovina, ki sta z dušo in telesom zapisani rdečim tolovajem.

Sicer pa se ti tolovaji kar otročje bore, da bi se jim moral človek smejati, ko ne bi zaradi njihove otročarije tekla slovenska kri. Izmislili so si, da bi bilo dobro glavno cesto minirati. To so storili ponoči in kajpada skrivaj. Drugo jutro se je prvi po cesti peljal križki kapucinski brat na vozu, ki je vanj bila vprežena mula. Na voz je prisedlo nekaj žensk, ki so se peljale v Gorico. Voz je pa zavozil na mino, ki je v hipu raztrgala mulo, kapucinskega brata in dve slovenski ženski, medtem ko sta dve drugi Slovenki bili močno ranjeni. Ko so potem Nemci prišli, so nastavljene mine že od daleč opazili ter jih kar mimogrede pobrali, nakar so vozili naprej brez vsakršne škode. Tako »vojskovanje« od strani komunistov pobira le slovenska življenja. Pa kaj to komuniste briga!

Goriško pismo:

S krvjo plačana zrelost

Prišlo je do najbolj okrutnega svetovnega klanja, kar jih zgodovina pozna. Usoda je tudi nas pahnila v krvavi metež. Zvezde so nam bile ugodne in bi lahko preživeli to vojno skoro brez krvnih žrtev. A zaklical je krivi prerok v gozdu: »Ljudstvo slovensko, tvoj čas je prišel, upri se!

A žal je bilo vse skupaj le prevara. Te brezvestne sleparije pa nismo hoteli spoznati. Kot slepi smo drli v svojo nesrečo. Prezirali smo vsa pojasnila, preslišali vse opomine. Tudi zgledov nismo hoteli posnemati. V Srbiji so bile podobne prilike kot pri nas. Tudi tam se je bilo tolovajstvo hudo našopirilo in okužilo deželo. Srbi so pa pravočasno spregledali in takoj vedeli, kaj jim je storiti. Vsi so se zedinili v tem, da ne zaupajo krmila nad samim seboj iz ječ izpuščenim zločincem. Kot en mož so udarili po njih in jih onemogočili v svoji deželi.

Če bi bili mi tako storili, ne bi šteli danes 10.000, 20.000, 30.000 in še več mrtvih Slovencev, ne bi šteli 200, 400, 500 in več požganih vasi, ne bi šteli 30 požganih cerkva in več. Strašna komunistična himna: Naš bog so rop, požig, umor! nas ni spametovala, dokler smo slišali samo besede. Priti je morala grozna resničnost, da smo spregledali in verjeli.

Sedaj smo ozdravljeni. Prav majhno je število onih, ki še dvomijo v pravilnost protikomunistične borbe, tistih, ki še nasedajo OF, ki še morda celo verujejo v njeno zmago.

Tem ne bomo več dokazovali in tratili z njimi besed. Če ne spregledajo in obsodijo komunističnega ofarstva danes, ko vidijo slovenske komuniste v objemu s tujerodnimi, ki blatijo in trgajo našo zastavo in zasmehujejo naše ljudi radi slovenskega narodnega prepričanja, potem jim ne moremo več pomagati. To so izkoreninjenci, ki jih je slovenski narod že izpljunil in jih bo kaznoval kot izdajalce in zločince. Naše ljudstvo ima danes že tesno stisnjeno pest, da bo zadalo smrtni udarec vsakomur, ki se bo drznil, »osvobojevati« slovenski narod v imenu one zavržene in podivjane internacionale, ki naroda sploh ne prizna.

Letošnje božično obdarovanje bo merilo naše narodne zavednosti

Požrtvovalnemu borcu v spomin

Pred tremi meseci smo spremili na zadnji poti k Sv. Križu domobranca akademika Ivana Perhavca. — Pogreb je bil skromen, kakor je bil tih in skromen pokojni Ivan. Vsi, ki smo bili tam in vsi njegovi znanci, ki so šele kasneje zvedeli za njegovo nenadno smrt, smo z njegovimi domačimi vred občutili grenko bolečino ob izgubi tako zvestega prijatelja in tako požrtvovalnega fanta.

Ivan je bil skromen in vase zaprt fant, dobro ga je mogel poznati le, kdor je bil z njim veliko skupaj. Vsakomur, ki mu je bil od bliže znan se je prikupil s svojo tiho marljivostjo, zaradi katere je mnogim ostal nepoznan. Marsikdo izmed njegovih znancev se je šele ob njegovi smrti zavedel, kako lep značaj je bil Ivan.

V gimnaziji je bil eden najpridnejših in najbolj nadarjenih dijakov. Kazal je že takrat, da ga vlečejo predvsem realije, a vendar se je zavedal pomena načelnih vprašanj ter je mnogo prebiral Ušeničnika in dijaško katoliško časopisje.

Na univerzi se je vpisal na elektrotehniko in je bil tudi tam med prvimi po marljivosti, nadarjenosti in uspehih. Čim pa se je ustanovilo domobranstvo, se je Ivan vpisal k domobrancem. Od tega ga ni zadržala težka bolezen, ki je še posebno za vojaka lahko smrtno nevarna. Pokazal je s tem svojim dejanjem svoj veliki junaški idealizem, ki smo ga videli na njem zmeraj in v katerem je lahko vsakomur vzor.

Njegov veliki idealizem se je kazal v vsem življenju. Vdano je prenašal svojo mučno bolezen, bil je tih in zvest prijatelj vsakomur, ki se mu je znal približati. Zajemal pa je vse te lepe lastnosti značaja iz krščanske vzgoje v domači hiši, iz globoke vernosti, ki jo je ohranil do smrti. Bil je v gimnaziji član Marijine kongregacije in na univerzi je bil prav tako včlanjen v akademsko stanovsko kongregacijo. Njegova zadnja pot, ki jo je opravil, je bila pot v cerkev na Rakeku, ker je hotel biti pri maši in obhajilu za prvi petek. Tam pa ga je zadela nesreča. Njegova skromnost, požrtvovalnost, vdanost v voljo božjo in globoka vernost, vse to bo ostalo vsem, ki so ga poznali, za vedno v spominu.

GOSPODARSTVO

Delavske razmere v zasedeni Italiji. O razmerah v zasedeni Italiji je dejal Luigi Antonini, ki je prepotoval Italijo po naročilu »American Federation of Labor«, da so dohodki italijanskih delavcev tako majhni, da z njimi komaj krijejo najnujnejše potrebe preživljanja. Kakor javlja agencija »Associated Press«, je treba ugotoviti, da se je Italijanom bolje godilo med nemško zasedbo Italije.

Bolgarske reparacije. Gospodarstvo vseh južnoevropskih dežel, ki so jih zasedli Sovjeti, bodo sovjetske sile izkoristile, v kolikor bo seveda mogoče, za vojaške namene. Kakor pravijo nove vesti iz Sofije, je finančni minister Stojanov izdal že 3.5 milijard levov za obveznosti, izvirajoče iz mirovne pogodbe ter bo kmalu moral razpisati novo državno posojilo; kakor pravi radio Bukarešta, je objavil državni podtajnik notranjega ministrstva nove izredne davke z drastičnimi sredstvi.

Francoske težave. Gaullistični proizvajalni minister Lacoste je izjavil, kakor pravi neka vest iz Pariza, da se je denarni promet v primerjavi s predvojnim prometom podesetoril, medtem ko je dvajsetkrat manj blaga na razpolago. Podpisana je baje že pogodba z zavezniki, na podlagi katere bodo zavezniki poslali 750.000 ton blaga, toda uvoz tega blaga bo šele takrat možen, ko bodo pristanišča urejena za promet. Dokler pa pristanišča niso uporabna, je zastonj vsaka misel o pošiljatvah blaga, ki ga sicer Francija nujno potrebuje.

Povojne potrebe. Po neki vesti agencije United Press iz Washingtona računajo tamkaj s tem, da bo potrebovala Anglija po končani vojni 10 milijonov ton živil iz Združenih držav. Razen tega pa menijo, da bodo ostale evropske države potrebovale 8.5 milijonov ton živil, 2.5 milij. ton pa SSSR.

Vsi moramo poprijeti, če hočemo z božičnim obdarovanjem dokazati da smo zrel narod

Iz Gorice

Potoče v Vipavski dolini. Komunisti so v strahu pred ponovnim dohodom vojaštva minirali cesto Potoče—Ajdovščina. Ko je prišlo po cesti pet žensk, je nastala močna eksplozija in ženske ubila. Da bi svoj zločin prikrili, so komunisti pokopali ženske v Biljah.

Tolminski hribi. Po tolminskih hribih ostali rdeči »osvoboditelji« pridno nabirajo obleko in hrano. Kmetje so v veliki stiski. Če ne dajo, jim komunisti groze s smrtjo, če pa dajo, bodo pa sami stradali in zmrzovali. Tolovaji sicer tolažijo ljudi, da je na poti iz Sovjetije k nam že 500.000 ton živil, a tej tolažbi nihče ne verjame. Vsi vemo, da bo s temi živili tako kot s koncem vojne, ki se nam napoveduje vsakih 14 dni.

Čas zatemnitve v decembru se začenja ob 17 uri in se neha ob 7 zjutraj. Kakor prej, se začne čas zatemnitve, čim se oglasi sirena. Vsi, ki se te določbe ne držijo, bodo občutno kaznovani.

Denarne globe za kršitelje cen bodo socialno uporabljene. — Prefekt je odredil, da se vse denarne globe pri prekrških cen uporabijo za podporo potrebnim ljudem. Tako sta iz teh zneskov prejela bolnišnica Fatebenefratelli in občinski podporni sklad po 10.000 lir, razne manjše prispevke pa so prejele razne dobrodelne ustanove.

Nesreča zaradi zemeljskega usada. — Blizu Št. Petra je zemeljski usad podsul nekega kmeta, ki je bil pri tem tako hudo ranjen, da so ga morali prepeljati v bolnišnico in je njegovo življenje v nevarnosti.

Trga sv. Andreja ne bo. V ponedeljek, 4. decembra, bi moral biti v Gorici znameniti vsakoletni trg sv. Andreja, ki je v prejšnjih časih privabil v mesto vso deželo. Letos razglaša mestni župan, da semnja ne bo, ker je za letos odpravljen. Zato tudi ni dovoljen dostop v mesto potujočim predstavam in prodajalcem katere koli vrste.

Šolo so porušili. »Goriškemu listu« poročajo iz Kanala, da so »osvoboditelji« pognali v zrak tamkajšnjo šolo. Pijani zmage so šli potem oropat uglednega trgovca Ravnika in še dva druga. O ugrabljenem županiku g. Pisku se ne čuje ničesar točnega in določnega.

Z Reke

Zapora plina. Ravnateljstvo reške plinarne razglaša: Čeprav je bilo občinstvo že večkrat opozorjeno, naj varčuje s plinom, je bilo vendar dognanih več primerov z odvišno uporabo. Zatorej bodo zdaj zaplombirane plinske peči in plinski štedilniki. Kdor bi plombo odstranil, bo plin sploh izgubil.

Neznanec ga je obstrelil. Mehanika Franca Lipeja sta blizu njegovega stanovanja obstrelila dva neznanca, a k sreči je šel strel le skozi desno dlan.

Prijava stanovanjskih najemnikov in podnajemnikov. V 10 dneh je treba na uradu za poškodovanje po bombah, v gimnaziji Via Pascoli 12, vestno prijaviti vsa stanovanja in vse podnajemnike. Prijaviti pa ni treba tistih oseb, ki jih že več ko mesec dni ni na Reki.

Ne drugim, sebi koristiš, če varčuješ z elektriko!

Iz Trsta

Papirnati drobiž s številko in brez nje. — Tržaška mestna občina sporoča: Papirnati drobiž, ki je že nekaj dni v prometu, ima svoje križe in težave, ker imajo nekatere vrste serijo in številko, druge pa ne. Serije in številke pa so izostale zaradi štednje. Zatorej se občinstvo opozarja, da praktično in postavno ni nobene razlike med drobižem s številkami in med onim, ki je brez njih in da je vsota krita pri vseh pri Cassa di Risparmio Triestina Sleherni drobiž se lahko vsak čas izmenja pri občinski blagajni (Tresoria Civica v Via Aurelio e Fabio Nordio).

Čas zatemnitve za Trst. Od 4. decembra 1944 velja čas zatemnitve v Trstu, kot poroča tržaška letalska zaščita, od 17. do 7. ure naslednjega dne. Kdor prekrši to naredbo, bo kaznovan z zaporom do 3 mesecev ali z denarno globo do 2000 lir.

Začetek šolskega pouka. Učiteljsko skrbstvo za Trst sporoča, da se bo od torka, 5. decembra 1944, začel pouk na tržaških olah, izvzemši šole v okolici. Tudi izpiti bodo spet in pouk na srednjih šolah se bo skoraj začel.

Smrten padec na stopnicah. Neki trgovec iz Ljubljane je tako nesrečno padel po stopnicah, da si je prebil lobanjo in je kmalu nato umrl v bolnišnici.

Glavni urednik »Piccola« umrl. Po kratki bolezni je umrl v Trstu glavni urednik tržaškega dnevnika »Il Piccolo« Artur Novello. Rodil se je l. 1905 v Rimu. Že z dvajsetimi leti se je posvetil novinarstvu. Za glavnega urednika »Piccola« je bil imenovan pred nedavnim.

Bivanje v zakloniščih ni dovoljeno. Deželni urad za protiletalsko zaščito opozarja, da se v času, ko ni alarmov, občinstvo ne sme po nepotrebnem zadrževati v protiletalskih rovih in galerijah. Ta čas, ko za ljudi ni nobene nevarnosti, se porabi za čiščenje, zračenje in desinfekcijo zaklonišč in je potrebno, da so ista prazna.

Umori. V Lovrani pri 'Opatiji sta bila v zadnjih dneh izvedena dva politična umora. Občinski uradnik v Lovrani Ghersi M., oče treh otrok, je večerjal s svojo 7 letno hčerko. Nepričakovano je vdrlo v stanovanje več mož, oboroženih z brzostrelko, in so ga napadli. Ghersi je bil na mestu mrtev, hčerka je podlegla ranam nekoliko kasneje. — Na mornariškega podčastnika Celsa Rina je bilo v okolici Lovrane oddanih več strelov. Prepeljan v bolnišnico je podčastnik izdihnil.

Prvi domobranski Miklavžev večer

Letos je sv. Miklavž zgodaj prišel v Ljubljano. Na Taboru so ga čakali že ob pol štirih. Tam se je zbrala mladina: otroci domobrancev, zlasti pa sirote domobrancev — žrtev protikomunističnega boja. Prišli pa so ga pogledat tudi mnogi odlični gospodje: g. prezident general Rupnik, prevzvišeni škof dr. Gregorij Rožman, zvezni nemški častnik major Dahm in mnogo drugih gospodov. Že je mislil g. podpolkovnik Peterlin naznaniti bližnji prihod sv. Miklavža, ko je domobranski sel prinesel v dvorano nepričakovano brzojavko. Obrazi vseh so postali resni, saj to mora biti gotovo nekaj resnega in važnega, da na ta kraj in ob tem času pride nenadna brzojavka. No, brzojavko je poslal sam sv. Miklavž. Gosp. podpolkovnik jo je vsem na glas prebral. Pred eno uro oddana v nebesih je prinašala vsem zbranim domobrancem in njihovim sorodnikom vesele pozdrave. Ne bo ga še kmalu, a prišel bo gotovo, je v brzojavki naročal Miklavž.

Zbranim čakalcem so domobranci lepo krajšali pričakovanje nebeškega gosta. Ob zvokih narodnih pesmi, ki so jih pele sestre Finkove, so se misli rade vračale nazaj v čase miru, ko je cela družina zbrana čakala sv. Miklavža. Pravo nasprotje mehki dekliški pesmi pa so bili iz fantovskih grl prihajajoči polni zvoki, ki so z melodijo vojaške koračnice čisto objeli vso dvorano. Tako polni, a obenem tako prijetni so bili glasovi teh mladih fantov! Pa tudi vesele zabave ni manjkalo. Z znano parodijo »Tunel« se je domobranec spomnil tolovajskega krvnika Dakija in njegove križeve poti po šmarskih gozdovih, ko si je komaj rešil kožo, a pri tem moral zapustiti cel izposojeni divizijon topov. Na odru je zaplesal tudi črn medvedek. Njegovo igranje z veliko rumeno žogo je bilo gledalcem silno všeč. Nastopili pa sta tudi vojskujoči se stranki. Nista se udarili, vsaka zase sta pokazali najzanimivejšo stran svojega življenja. Kaj so hoteli ubogi tolovaji drugega pokazati kakor Jolga suhą stegna, katera neprestano skubejo kopice belih živalic. Domobranska »vzorna« vrsta pa je pokazala, kaj zmorejo domobranci pri delu in zabavi. Kopica duhovitih domislic pri vajah s puško je zaključila prvi del tega Miklavževega večera. Domobranski orkester pa je izpolnil odmor z igranjem prijetnih narodnih napevov.

Počasi so luči ugašale, zastor na odru se je odgrnil, iz srede odra je šinil proti stropu val rdečega ognja — naznanilo prihoda rdečih prebivalcev pod zemljo. Otroci so se začeli stiskati k materam, saj je bilo res grozno pogledati na oder, kako so eden za drugim skakali iz zemlje rdeči, črni in zeleni Luciferjevi podložniki. Malčki so si kar oddahnili, ko so na odru zagledali belo svetlobo in nato sv. Miklavža v spremstvu množice angelov. V kratkem nagovoru je Miklavž pokazal vso svojo ljubezen do domobranskih otrok in sirot, ki so v tem boju zoper komunizem izgubile svoje očete.

Eden za drugim so odhajali otroci k sv. Miklavžu. Do stopnic odra je kar šlo, od tam naprej pa je morala pomagati mamica ali pa angel. Ko pa so bili ti parkeljni tako hudobni, da so hoteli vsakega vzeti! Nad eno uro je trajalo to miklavževanje. Ko je sv. Miklavžu že zmanjkalo darov, se je v lepem govoru poslovil. Obiskal bo tudi domobranske ranjence, da jim izkaže svojo hvaležnost za njihove velike žrtve. Za slovo je domobranski orkester zaigral slovensko koračnico. Množica obiskovalcev miklavževega večera pa se je razlila v temno noč.

Tako so tudi letos naši otroci dobili priznanje za svojo pridnost in nedolžnost, čeprav se njihovi očetje borijo za boljšo bodočnost svojih otrok proti brezbožnemu komunizmu, ki ne pozna miklavževanja, ki ne pozna ljubkih otroških navad.

Letošnji skromni Miklavž je bil dober kot vedno

Med sedanjo vojno vihro, ki je objela tudi naše kraje, je Miklavž letos, ko je četrtič hodil okrog, bil s svojimi darovi skromen in je hkrati omejil svojo tradicionalno radodarnost. Miklavževi večeri so bili redki. V splošnem je malčkom naklonil preproste sladkarije, kake domače lesene igrače in jabolka. Orehi so bili redki. Na Kongresnem trgu je bil Miklavžev semenj tudi omejen. Na stojnicah je bilo nekaj sladkarij in vrsta preprostih igrač. Prodajalci so se letos postavili v eno samo vrsto. V torek zvečer je bil semenj hitro končan, ker ni bilo električne luči. O mraku so prodajalci že pospravili in odšli, ko je bil navadno druga leta baš ob večernih urah najživahnejši direndaj.

Seveda je bil kljub skromnosti letošnji Miklavž prav tako prisrčen kot druga leta. V kolikor je bil morda njegov koš bolj slabo založen z darili, v toliko bolj pa je bila zvrhana mera ljubezni, ki se je izkazala tudi v najrevnejših družinah. Če kaj ni bilo mogoče kupiti Miklavžu, so mu pa pridne roke doma pomagale napraviti. Kakor je gotovo res, da je nekaj dni pred Miklavžem slišal nekdo pripovedovati očeta, ki je vodil svojega sina za roko, da je letos Miklavž padel na fronti, tako je tudi res, da se je vsa mladež lahko čisto zares prepričala, da Miklavž še ni padel na fronti. Ta žalostna novica je bila — v teh časih ne prva in ne zadnja — pomota, in upamo, da ni imela nobenih hujših posledic, kakor tu in tam nekaj žalostnih otroških src. Še ta pa so se na Miklavžev večer prav gotovo oddahnila, ko so videla, kaj jim je Miklavž prinesel.

Novi red, ki ga ves svet pričakuje, bo obrnjen proti nam, če ga ne bomo gradili mi katoličani. *(kardinal Suchard).*

Koledar:

Četrtek, 7. grudna: Ambrozij, škof in cerkveni učenik; Urban, škof; Fara, devica; Martin, opat.

Lunina sprememba: zadnji krajec ob 15.57. Herschel napoveduje lepo vreme.

Petek, 8. grudna: Marijino Brezmadežno spočetje; Evtihijan, papež in mučenec.

Dramsko gledališče:

»Življenje je lepo«. Red Četrtek. Ob 16.30.

Operno gledališče:

»Rdeča kapica«. Izven. O. 16.30.

Kino Matica:

»Lažnjivi kljukec« ob 15.30 in 18.

Kino Union:

»Mož za mojo ženo« ob 16 in 18.

Kino Sloga:

»Sedem pisem« ob 16 in 18.

Lekarniška služba:

Nočno službo imajo lekarne: mr. Sušnik, Marijin trg 5; mr. Deu, Gosposvetska cesta 4; mr. Bohinc, ded., Rimska cesta 31.

Obvestila Prevoda

Prodaja mesa

Potrošniki bodo prejeli v četrtek, dne 7. t. m., od 14—18 15 dkg govedine na odrezke št. 1 in 7 Dec« decemberske živilske nakaznice Mestnega preskrbovalnega urada v Ljubljani.

Mesarji dobijo meso v četrtek, dne 7. t. m., točno ob 8 na Mestni klavnici.

Potrošniki, ki še niso prejeli decemberskih živilskih nakaznic, dobijo meso 9. t. m. na mesarskih stojnicah na Pogačarjevem trgu pri mesarjih, ki prodajajo meso za bolnike.

Ranjenim domobrancem za Miklavža

Podporni fond slov. domobranstva se zahvaljuje gospej I. Strojanšek, trgovki v Ljubljani, za velikodušen dar 1000 lir za Miklavža domobranskim ranjencem. — (Ček. račun Podpornega fonda Slov. domobranstva je št. 11.048.)

Podporni fond Slov. domobranstva.

Ponovitev IV. sinfoničnega koncerta

Glede na številne prošnje koncertnega občinstva se bo IV. sinfonični koncert Radia Ljubljana ponovil 11. decembra ob 18,30 v veliki unionski dvorani. Predprodaja vstopnic se prične jutri, v četrtek, v knjigarni Glasbene Matice.

Drobne novice

Za častilce sv. Rešnjega Telesa. Mesečna pobožnost v čast sv. R. T. v uršulinski cerkvi bo v četrtek, 7. decembra, ob 6.30. Po kratkem govoru bo sv. maša z blagoslovom za žive in rajne člane bratovščine sv. R. T. Udeleženci bobo popolni odpustek. Počastite pri tej evharistični pobožnosti tudi Marijo, kateri je v uršulinski cerkvi posvečen oltar kot »kraljici miru«.

Ob obletnici smrti pok. gosp. Alojzija Fuchsa bo slovesni requiem v četrtek, 7. t. m., ob 8 v frančiškanski cerkvi.

Stolna kongregacija Marijinega varstva ima v četrtek, 7. t. m., sv. mašo s skupnim sv. obhajilom ob 7. Pridite vsi!

Kongregacija gospodičen in kongregacija učiteljic pri sv. Jožefu imata na praznik Brezmadežne 8. t. m. zjutraj skupno sv. obhajilo z obnovitvijo posvetitve, popoldne ob 4 pa je skupna pobožnost v cerkvi.

Stolna kongregacija akademičark bo imela na praznik Brezmadežne ob 7 skupno sv. mašo v stolnici pri oltarju Naše ljube Gospe (srednji oltar na ženski strani). — Voditelj.

Člani Krajevnega odbora Združenja vojnih invalidov v Ljubljani, ki dobivajo kurivo pri tem odboru naj se zglasijo v četrtek med 10 in 12 v društveni pisarni, da dvignejo nakaznice za drva. — V primeru alarma pa drugi dan, v petek, ob isti uri.

Vincencijevi konferenci Bežigrad je darovala ga. Amalija Slatner 150 lir namesto cvetja na grob svoje prijateljice ge. Pavle Arko. Bog plačaj!

V četrtek bo tudi »Rdeča kapica« s prihodom sv. Miklavža v opernem gledališču. Začetek bo ob 16,30; predstava je izven. cene običajne. — Napovedana predstava »Clivia« odpade.

Formicot pastile za **desinfekcijo ust** in **grla** dobite v lekarnah.

Za obrtnike in rokodelce, mojstre, pomočnike in vajence bo, kakor vsako leto, na praznik Marijinega brezmadežnega spočetja v petek, 8. decembra, sv. maša s skupnim obhajilom v križanski cerkvi točno ob sedmih. Udeležimo se skupne pobožnosti v čast nebeški in naši Materi v kolikor mogoče obilnem številu.

»Hvalite, otroci, Gospoda!« Osem cerkvenih pesmi za dva otroška glasa z orglami zložil dr. F. K. Lukman. Zbirka obsega blagoslovno pesem, 2 obhajilni in 2 Marijini pesmi, pesem prvoobhajancev, pesem na čast angelu varuhu in pesem na čast sv. Alojziju. **Druga izdaja pravkar izšla.** Naprodaj v Ljudski knjigarni, v trgovini Sfiligoj in v Mohorjevi knjigarni. Cena 12 lir.

G. stavbenik Battelino Oto je daroval za Mladinsko zavetišče na Viču 500 lir namesto venca na grob pokojne gospe Jelačin Melite. Bog povrni!

Na tisoče sirot joka in prezeba: pomagajmo jim!

Poglavja iz osnutka mestnega proračuna

Na trošarinskem uradu v sobi št. 22 kresije je bil te dni razgrnjen ljubljanskim občanom v vpogled osnutek proračuna mestne občine ljubljanske za leto 1945. Proračun tvorijo tri na stroj pisane in v nekaj izvodih razmnožene knjige. Proračun mestnega zaklada, mestnih podjetij, zavodov in ustanov je za leto 1945 določen z 169,702.561 lir izdatkov in z 135,905.792 lir dohodkov. Primanjkljaj znaša torej 33,786.769 lir. Ta proračun je pri izdatkih za 48,930.559 lir večji od osnutka proračuna za l. 1944. V delno kritje potrebščin bo mestna občina pobirala od 1. januarja 1045 naprej razne doklade, takse in pristojbine. — V naslednjem navajamo nekatere, za javnost važne podatke o taksah, spremenjenih trošarinah in drugo.

Mestne davščine, takse in pristojbine

V členu 5 Pravilnika je navedeno, da pobira mestna občina ljubljanska v delno kritje potreščin od 1. januarja 1945 naprej: doklade, trošarine, uvoznine, takse in pristojbine, kakor so bile navedene v poglavju o dohodkih. Naslednji člen pa pravi dobesedno: »Če bi se v teku proračunskega leta 1945 pokazala v praksi prevelika trdota v posameznih postavkah trošarinske ali uvozne tarife, je mogoče z odločbo župana mestne občine trošarino oziroma uvoznino znižati.«

Prihodnje leto bo mestna občina pobirala med drugim: 6% občinsko doklado na zemljarino in zgradarino, 100% doklado na pridobnino, družbeni davek, rentnino, na davek krošnjarjev in zavarovalnih agentov ter na uslužbenski davek. Pobirala bo dalje 4 do 20% socialno občinsko davščino na osnovi določene tabele. Občinska vodovodna naklada od starih in novih hiš 6.5% od kosmate najemnine, uradno ugotovljene za l. 1944. Kanalska pristojbina znaša 3%. Gostaščina 3.5%, od novih hiš 2%. Pri prodaji nepremičnin pobira občina 2% občinsko takso in 50% občinsko doklado k državni dopolnilni taksi na nepremičnine. Pri prirastkarini ostane v bistvu vse neizpremenjeno. Neizpremenjene so v glavnem tudi razne druge takse, kakor pasja, in pristojbine.

Trošarinska in uvozna tarifa

K proračunu mestne občine ljubljanske je priložena tudi v nekaterih postavkah spremenjena trošarinska in uvozna tarifa. Zvišajo se postavke trošarine na alkoholne pijače. Tako je zvišana trošarina od 12 na 16 lir pri hl-stopnji za rum, arak itd. ter vina z nad 18% alkohola. Na špirit in žganje od 5 na 10 lir pri hl-stopnji. Trošarina na vino v sodih in steklenicah je zvišana v osnutku nove tarife od 1.50 na 3 lire za liter. Trošarinska postavka za vermut in sorodna vina je zvišana od 2.50 na 3.50 lire pri litru. Na izvenljubljanski vermut, prošek, bermet itd od 3 na 5 lir pri litru. Na šampanjec in peneča vina od 20 na 30 lir za 7/10-litersko steklenico. Na domača boljša, peneča vina pa od 10 na 15 lir pri steklenici. Trošarina na pivo je v osnutku zvišana od 1.50 na 2 liri pri litru.

Naj naposled še omenimo, da določa člen 7 Pravilnika postopek pri oddaji mestnih del. Člen 7 pravi: »Vse občinske nabave nad 100.000 lir se morajo javno razpisati. V nujnih in neodložljivih primerih, kjer preti nevarnost zaradi zamude in bi občina morala trpeti škodo, sme župan mestne občine odobriti brez javnega razpisa nabave do zneska 300 tisoč lir.«

V mestni službi ali v službi mestnih podjetij sme biti samo po 1 član iste družine, iz družine mestnih uslužbencev pa največ po 2 člana. V mestni službi ne sme nihče izvrševati več plačanih mest.

Lepa in poceni knjižna darila

so knjige, ki jih je založila Zimska pomoč.

Gotovo si boste izbrali eno izmed spodaj navedenih zbirk, ki smo jih pripravili za ljubitelje knjig:

I. 30 zbirk po 150 lir:

Jurčič: Cvet in sad, ljudska izdaja;
Matičič: Petrinka;
Vašte: Umirajoče duše;
...: Tri pravljice.

II. 100 zbirk po 150 lir:

Bevk: Po živalskem svetu;
Jurčič: Cvet in sad, boljša izdaja;
Gregorčič: Oljki, boljša izdaja;
Jenko: Zbrani spisi;
Šali: Spev rodni zemlji (podpisan).

III. 20 zbirk po 250 lir:

Bevk: Po živalskem svetu;
Velikonja: Anekdote;
Jurčič: Cvet in sad, boljša izdaja;
Zbornik Z. P. 1944 (podpisan);
Šali: Spev rodni zemlji (podpisan).

IV. 50 zbirk po 300 lir:

Gregorčič: Oljki, ljudska izdaja;
Jurčič: Cvet in sad, boljša izdaja;
Zbornik Z. P. 1944 (podpisan);
Maleš: Cankarjeve risbe;
Šali: Spev rodni zemlji.

Zbirke po 440 lir so pošle.

Vse te zbirke dobite le v Gradišču št. 4 (pred Dramo), kjer prodajamo te in nekatere druge knjige tudi posamezno.

Opozorilo

Stranke predlagajo v pregled Zimski pomoči v Gradišču št. 4 tablice, ki jih prodajajo neznani dijaki za neko »Dijaško knjižno tombolo«, ki naj bi bila baje 1. decembra 1944. Zimska pomoč izjavlja, da **ni z dijaško knjižno tombolo** v nobeni zvezi, zato tudi zanjo ne prevzema nobene odgovornosti.

Odpri srce, odpri roke - otiraj bratovske solze

Pridite - molimo!

Zahvalne in prošnje molitve v stolnici

V petek, na praznik Brezmadežne, bo v stolnici celodnevno češčenje sv. Rešnjega Telesa.

Vse vernike vabimo, da pridejo molit Jezusa v presveti hostiji. Obenem pa hočemo izpolniti na prazniški dan Brezmadežne še drugo svojo dolžnost: vsem molitvenim uram pred najsvetejšim bomo dali ta-le namen: »Zahvala Mariji, da je Ljubljano dosedaj varovala vojnih strahot in prošnja za nadaljnje varstvo«.

Molitvene ure se bodo vrstile v sledečem redu:

od 13 do 14 za može in fante,
od 14 do 15 za žene in dekleta,
od 15 do 16 za šolsko mladino,
od 16 do 17 splošna molitvena ura.

Pri vseh molitvenih urah se bodo molili vsi trije deli sv. rožnega venca. — Po splošni molitveni uri bodo ob 5 slovesne pete litanije in posvetitev presv. Srcu Jezusovemu.

K molitvenim uram vse vernike vljudno vabimo. Starše in vzgojitelje prosimo, da opozore na molitveno uro tudi šolsko mladino.

Pridite, molimo, zahvaljujmo se in ponižno prosimo!

CERKVENI VESTNIK

Služba božja v frančiškanski cerkvi na praznik Brezmadežne, 8. decembra:

Ob 6 in 7 običajna služba božja.

Točno ob 8 slovesna maša, med katero bo izvajal Sattnerjev zbor ob spremljevanju opernega orkestra:

p. Hugolin: Missa seraphica.
A. Mav: Graduale »Benedicta es tu«.
P. Ačko: Ofertorij »Ave Maria«.

Po maši bo cerkveni zbor prvič zapel Mavovo najnovejšo »Brezmadežni«, ki je skladba izrednega podviga.

Ob 9 je služba božja s pridigo.

Ob 15.30 bodo slovesne Vespere, ob 16 pridiga, nakar sledo pete litanije Matere božje in zahvalna pesem za sklep devetdnevnice v čast Brezmadežni.

Varčujte z vodo!

NOVI GROBOVI

† **Neža Krhin.** V Ljubljani je za vedno zatisnila oči ga. Neža Krhin. Blago mater bodo pokopali v četrtek ob 14 iz kapele sv. Krištofa na Žalah.

† **Jožica Sterniša** je umrla kot žrtev letalskega napada.

† **Robert Jakša.** Kot žrtev letalskega napada je umrl gospod Robert Jakša.

† **Mici Perdanova.** Dotrpela je v Ljubljani gospa Mici Perdan, roj. Urbanc. Blaga rajnica leži na svojem domu, Krekov trg št. 1. Na zadnji poti jo bodo spremili v petek ob pol 3. pop. iz kapele sv. Nikolaja na Žalah.

Naj rajnim sveti večna luč, vsem njihovim dragim naše iskreno sožalje!

Varčujte z elektriko!

Vsakdanja Ljubljana po kronistovih zapiskih

Mestni preskrbovalni urad

Med zavodi in ustanovami mestne občine ljubljanske, ki so se ustanovili šele med sedanjo vojno, je tudi Preskrbovalni urad ali kratko: Prerad. V mestnem proračunu se ta urad pojavlja kot zavod z lastnim proračunom, ki je v glavnih točkah kratek. Preskrbovalni urad izkazuje v osnutku proračuna za leto 1945: **Osebni izdatki:** prejemki pragmatičnih uslužbencev 420.971 lir, prejemki pogodbenih uslužbencev en milijon 911.848 lir, za zvišanje in novo ureditev prejemkov 583.205 lir, skupaj 2,916.024 lir. Prejemki dnevničarjev in mezdnih delavcev so preračunani za leto 1945 na 1,337.699 lir. Podpora družinam odsotnega osebja na 5.832, osebne nagrade in doklade 7200 lir, nadurno delo 25.900, socialno zavarovanje 310.107, davščina 720, skupaj torej osebni izdatki 4,603.482 lir. **Stvarni izdatki:** pisarna 32.040, nakup pisarniških potrebščin, tisk 1,381.650 (vračunani so izdatki za razne živilske nakaznice, najemnina za uradne prostore 151.112, inventar 52.490, drva (nabava in vskladiščenje) 20,767.325, stvarno zavarovanje 7.381, pisarniške potrebščine 86.000, kurjava itd. 18.000, čiščenje uradnih prostorov 8000, zavarovanje inventarja 7.600, služb. obleka 1.750 lir, skupaj stvarni izdatki 22,513.548 lir. Celotno izkazuje Preskrbovalni urad vsoto 27,117.030 lir, osnutek proračuna za leto 1944 pa 14,500.000 lir.

Preskrbovalni urad pa izkazuje v proračunu za leto 1945 na dohodkih: izkupilo odseka za prehrano 1,303.500 lir, izkupilo odseka za drva 21,677.630 lir, izkupilo odseka za tobak 1,445.000 lir, izkupilo odseka za oblačila 200.000 lir. Dotacija države za kritje primanjkljaja 2,490.000 lir.

Vlomilec Velkavrh obsojen

Samski šofer France Velkavrh, doma iz Korene pri Horjulu, je star 26 let. Že zgodaj je opustil pošteno delo in krenil na vlomilska pota. V kriminalni evidenci je zaznamovan že kot nevaren in drzen vlomilec. Komaj je prestal daljšo kazen, že se je oktobra letos lotil svojega nepoštenega posla. Na Ciril Metodovi cesti je 3. okt. vlomil v pisarno Jurija Suhadolnika. Vse je preobrnil, da bi kje našel kak denar. S silo je odprl 5 ključavnic. Denarja ni bilo. Pripravil pa je, da bi odnesel velik kovčeg, harmoniko, čevlje in drugo blago v skupni vrednosti 33.000 lir. Pri vlomilskem poslu je Velkavrha zasačil gospodar Suhadolnik. Velkavrh je bil aretiran. Pozneje se je Velkavrhu posrečilo pobegniti iz zaporov. Takoj nato je 17. oktobra vlomil v stanovanje Slavke Jelenove na Sv. Petra nasipu štev. 17. Tu si je nabral mnogo različnega blaga v vrednosti 33.000 lir. Ko je blago odnašal, ga je na cesti opazila neka gospodična, ki je nanj opozorila ljudi. Prijeli so ga. France Velkavrh je bil v torek pred malim senatom obsojen na 3 leta in 6 mesecev robije ter v izgubo častnih državljanskih pravic za 4 leta, to zaradi zločinstva vlomne tatvine in zaradi poskušnega vloma. Velkavrh ni tajil, vse je priznal.

Živilski trg na Miklavževo

V sredo na Miklavžev dan je bil živilski trg skromen. Pretekli teden izvedena koncentracija vseh prodajalk in branjevk na prvem otoku ob nekdanji Mahrovi hiši se je dobro in praktično obnesla. Vsak dan prodajajo na spodnjem delu otoka Trnovčanke kislo repo, ki gre dobro v prodaj. V sredo so pripeljale Trnovčanke do 20 sodčkov kisle repe, ki je bila v dobri uri prodana. Na izbiro je tudi sladka repa. Sindikat veletrgovcev z zelenjavo in sadjem ej te dni prodajal v semeniškem skladišču na Pogačarjevem trgu sladko repo po 3 lire kg. Vsakdo jo je lahko kupil primerno množino. V sredo je na trgu primanjkovala endivija. Kar jo je bilo, je bila mahoma prodana. Na izbiro je bilo korenje, peteršilj in druga zelenjava.

Ukradena kolesa

Na Miklošičevi cesti je bilo Mirku Grozniku ukradeno moško kolo Original s tovarniško številko 328.319 in vredno 8000 lir. — Pred Mrakovo gostilno na Rimski cesti je Stanko Zakrajšek pustil svoje kolo Dürkopp, vredno 7000 lir. Ni se dolgo zamudil v gostilni. Ko je prišel ven, kolesa že ni bilo. Kolo nosi tovarniško številko 1,681.402.

Nesreče in poškodbe

Na tovornem kolodvoru je bil zaposlen pri razkladanju drv iz vagona 51 letni delavec Jakob Franetič, ki je pri tem delu omahnil in padel iz vagona. Dobil je notranje poškodbe. — Pri padcu si je zlomil desno nogo 43 letni delavec Alojzij Vesnič. — Mestna onemogla, 73 letna Ana Goršičeva si je pri padcu zlomila levo roko.

POIZVEDOVANJA

Že pred časom je bilo najdenih nekaj kosov stare obleke in spodnjega perila, ki je deloma zaznamovano, deloma brez označbe. Najditelj — begunec. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 10746.

Starim in mladim

nudi razvedrilo in mnogo zabave pa tudi praktičnih nasvetov novi letnik našega ljudskega koledarja

„Družinske pratike“

s podobo sv. Družine

Ne pozabite jo pravočasno zahtevati pri svojem trgovcu! V Ljubljani jo dobite v vseh knjigarnah, papirnih in drugih trgovinah in trafikah

Še pred božičem izide novi in edini verski list z bogato vsebino in lepimi slikami

„RAST“

Tiskan bo na velikem formatu kakor Slovenčev koledar in bo imel 32 strani. Naročnina za tri mesece znaša 25 lir. — Nekdanji naročniki »Bogoljuba«, »Katoliških misijonov«, Glasnika presv. Srca Jezusovega«, »Cvetja z vrtov sv. Frančiška«, »Lučke« in »Naše zvezde« bodo gotovo radi segli po novem listu, ki bo skušal — kar bo le mogoče — ugoditi vsem. - Naročajte se:

UPRAVA RASTI, LJUDSKA TISKARNA

Kaj je novega pri naših sosedih?

S Koroškega

Gauleiter dr. Rainer na Gorenjskem. Dne 2. in 3. decembra t. l. je okrožni vodja dr. Hochsteiner otvoril zborovanje delovnih gorenjskih voditeljev. Zborovanje je obiskal tudi Gauleiter dr. Rainer, ki je v svojem govoru omenjal sedanji vojaški in politični položaj na vseh bojiščih, zlasti še na Balkanu. Poudarjal je, da naj se združijo vse delovne sile za zmago domovine in je zlasti podčrtaval pomen gorenjske pokrajine v boju zoper boljševizem. Ob koncu je dr. Hochsteiner pozval vse gorenjske voditelje, da naj hrabro nadaljujejo svoje delo.

Nova učiteljica kmetic na Koroškem in sicer upraviteljica veleposestva Kollegg pri Sv. Andražu v Lavantinski dolini, gospa Greta Striessnig, je te dni nastopila svoje mesto.

Ženstvo v Zgornjem Dravogradu je v teh dneh pod vodstvom gospe Jamnikove priredilo in zbralo mnogo daril za ranjence v celovških lazaretih, kar je izraz izredne marljivosti ondotnega ženstva.

Predavanje v Velikovcu. Nedavno je v Velikovcu predavala upraviteljica okrožnega ženstva Jobstova o udejstvovanju ženstva v vojni, o zaščiti mater in o častnem službovanju v vojnih obratih.

Poklicno šolanje. Te dni se je v Doberli vasi na Koroškem vršilo drugo poklicno šolanje vajencev, pri čemer so dobili mladeniči poleg poklicnega pouka tudi politične in gospodarske nauke. — Predavali so: pokrajinski mladinski upravnik Dollinar, dekliška voditeljica Peterschinegg, obratovodja Pontesegger, vodja Müller in vodja poklicne šole Medwed iz Velikovca.

Pisanje listin s kopirnim svinčnikom. »Kärntner Zeitung« piše: »Dognano je, da so postali zapiski s črnilom v knjigah in listinah nečitljivi, če knjige ali listine pod vplivom vročine zogljenijo. Državni pravosodni minister je zato odredil, da naj notarji za čas vojne pišejo v knjige s kopirnim svinčnikom.«

»V nož je padel.« Zgornjedravski mesar Ludwik Moser je hotel s kavlja odrezati kos mesa, pa je meso zdrsnilo s kavlja in je mesar padel naravnost »v nož«, ki ga je močno ranil.

Na severnem bojišču je padel podčastnik Helmut Anderluh iz Celovca, bivši slušatelj dunajske umetnostne akademije. Na vzhodnem bojišču pa je postal žrtev sovražnika SS-vojak Herbert Morak iz Gline pri Št. Vidu na Koroškem.

Umrla je v delu za domovino 20 letna Hildegarda Srebernik iz Bistrice Rožaku na Koroškem.

Na vzhodnem bojišču je padel podčastnik Jakob Kadiš iz Celovca.

Smrtna kosa. Zaradi ran, dobljenih na bojišču, je v nekem lazaretu umrl Beljačan nadstrelec Rudolf Slatin. Na visokem severu pa je padel podčastnik Leopold Sladko iz Beljaka.

Umrla je v Kranju Cecilija Medja, roj. Ferjan, ki je bila ob obilni udeležbi pokopana na mestnem pokopališču.

S Spodnje Štajerskega

V Mariboru je umrl 72 letni član stranke August Stoinschegg, vodja centralnega arhiva zveznega vodstva štajerske domovinske zveze. Rojen je bil leta 1873 v Rogaški Slatini in je bil že kot 10 letni gojenec mariborske realke nasprotnik nenemških realčanov. Bil je vnet sotrudnik bivšega nemškega Schulvereina Südmarke, udeležil se je kot rezervni stotnik bivše svetovne vojne, v sedanji vojni pa je neumorno deloval za obnovo Spodnje Štajerske, zlasti za centralni arhiv zveznega vodstva v Mariboru.

Imenovan je bil za poljedelskega svetnika na Štajerskem dr. Maksimilijan Kampler.

Slovesen pogreb v Leskovcu pri Ptuju je bil te dni, ko so pokopali Ivana Drevenahka, ki so ga tolovaji ustrelili. Pri grobu se je vodja krajevne skupine, župan Simentschitsch zahvalil rajnemu za sodelovanje pri štajerski domovinski zvezi, a deželni svetnik Bauer je proslavljal rajnikovo življenje in borjenje.

Smrtna kosa na bojišču. Na zahodnem bojišču je padel podčastnik Jožef Skerbot, na vzhodnem, v Bukovini, pa desetnik Erik Rojko.

Iz Hrvaške

Tolovaji pobijajo angleške častnike. - Hrvaška poročevalska služba sporoča, da so Titovi tolovaji »likvidirali« skupino angleških častnikov, ki je pripadala angleškemu štabu za zvezo generala Mac Leana v Titovem glavnem stanu. Skupina angleških častnikov je sodelovala pri nekem pohodu tolovajev na področju Babnega polja, od koder se ni več vrnila. Po izpovedih prebeglih komunistov, so angleške častnike pobili tolovaji iz sedme »osvobodilne armade«.

CRKOVNICA

a — a — a — b — b — e — e — f
— k — l — m — n — o — o — r — r
— s — s — s — t — t — u — v — v — v

A . t . . . .
. a . t . . .
. . a . t . .
. . . a . t .
. . . . a . t

Iz teh črk sestavi poleg danih dveh 5 besed, ki pomenijo v drugačnem redu naslednje: mesto v Gornji Italiji; mesto na Irskem; večglasni zbor; vozilo (tuj.); feniška boginja.

Rešitev črkovnice iz prejšnje številke:

Alkohol; narkoza; sladkor; šivanka; Prisank.

Sport

V nedeljo Gorenjska : Hermes

V nedeljo bo ob pol treh na igrišču ŽSK Hermesa gostovalo gorenjsko zastopstvo proti ŽSK Hermesu. Gorenjci, ki so pred kratkim nastopili proti Ljubljani (to srečanje je dobila Ljubljana s 3:2), so odnesli iz Ljubljane dober vtis in pokazali lep, zrel nogomet. Hermežani so v nedeljo gostovali proti Gorenjcem v Kranju ter so po lepi igri dosegli neodločen rezultat 2:2. Tokrat pridejo Gorenjci v bistvu z istim moštvom, s katerim so zadnjič gostovali v Ljubljani, le da bo moštvo še okrepili. Igralci kot Janežič, Tičar, Razinger, brata Engelmanna, Martelanc pa so ogrodje tej dobri enajstorici. Ker je zanimanje za tekmo veliko, bo dala nogometna sekcija ŽSK Hermesa vstopnice v predprodajo v pisarni Servis biro, kjer so vstopnice občinstvu že na razpolago. Spričo velikega zanimanja pohitite z nakupom tribunskih sedežev!

Hermesova boksaška prireditev

Po dolgih letih bomo v soboto spet gledali v Ljubljani boksarsko prireditev, ki jo bo izvedel Hermes. Na tej prireditvi bodo nastopili znani boksači, ki so nastopili dosdaj že v neštetih borbah. V sobotnih borbah bodo številno zastopani jeseniški boksači ki so v dvobojih z dunajskimi mojstri, lansko leto dosegli krasne uspehe in veljali za nepremagljivo klubsko ekipo. Najboljši Jeseničan je gotovo Zupan, ki je pokrajinski in okrožni prvak. Zupan je izredno talentiran ter v Celovcu in bivši Avstriji splošno priljubljen. Njegovo srečanje s Schneiderjem bo gotovo višek vse prireditve. Oba nastopajoča bosta s svojo hitro in odlično igro gotovo vsakogar zadovoljila. Odličen je nadalje Razinger, zelo dober pa tudi Majnik. Dober uspeh bo gotovo dosegel tudi Kranjčan Volčič, ki je že v Jugoslaviji užival sloves dobrega boksača.

Veliko zanimanje je že zdaj za nastop bivšega jugoslovanskega prvaka Eisenreicha (peresna teža). Ima odličen refleks, je sila hiter in izreden tehničar. Eisenreich je dosdaj nastopil v 314 borbah, ki jih je večino odločil v svojo korist. Poraził je velika znanih mednarodnih mojstrov. Eisenreich se bo pomeril s Kollegerjem, ki je koroški okrožni in pokrajinski prvak. Zelo zanimivo bo dalje srečanje med Ranzingerjem in Ameisbüchlerjem, ki je bil na lanskem nemškem prvenstvu drugi! Zanimiv bo tudi nastop nemškega mladinskega prvaka Kodima, ki je nada nemškega boksaškega športa. Pomeril se bo z Volčičem. V mušji kategoriji se bosta pomerila Smole z Jesenic in Grachsner iz Celovca. Za zaključek sporeda se bosta pomerila še Majnik in Stessl iz Celovca.

Iz navedenega je razvidno, da bodo na sporedu res lepe in napete borbe, tako da bodo gledalci v polni meri prišli na svoj račun. Predprodaja vstopnic je v kinu Union v uradnih urah pri blagajni. Prireditev se začne v soboto ob 18.30 in bo trajala dve uri! Borbe bodo trajale trikrat po tri minute (olimpijski način).

~ ~ ~

Spored nastopajočih parov: Srednja kategorija: Volčič : Kodim. — Peresna teža: Kolleger : Eisenreich. — Welter kategorija: Schneider : Zupan. — Srednja kategorija: Stessl : Majnik. — Srednja kategorija: Razinger : Ameisbüchler. — Mušja teža: Smolej : Grachsner. — Razen navedenega bosta nastopila še dva para.

ŽSK Hermes — sobotna boksaška prireditev. Za boksaško prireditev, ki bo izvedena v soboto ob 18.30 v kinu Union, se dobe vstopnice v predprodaji kina Union od srede od 10 dopoldne dalje. Tam so na razpolago tudi sporedi prireditve.

Naznanila ljubljanskih prireditev

Dramsko gledališče

Četrtek, 7. decembra, ob 16.30: **»Življenje je lepo«.** Red Četrtek.

Petek, 8. decembra, ob 14.30: **»Triglavska roža«.** Mladinska predstava. Obisk sv. Miklavža. Cene od 40 lir navzdol.

M. Achard: »Življenje je lepo«. Optimistična komedija v treh dejanjih. Osebe: Bonaparte — Jan, Miky — Levarjeva, Štefan — Nakerst, Aubert — Vl. Skrbinšek, Brissot — Lipah, stražnik — Kovič, Jaques — Sever, gost v azilu — Plut, 2. gost v azilu — Gorinšek, Margot — V. Juvanova, Marguerite — Pugljeva, krčmar — Podgoršek. Režiser: prof. O. Šest. Scena: inž. arh. Franz. Godi se v Parizu.

Operno gledališče

Četrtek, 7. decembra, ob 16.30: **»Rdeča kapica«** s prihodom Sv. Miklavža. Izven.

Petek, 8. decembra, ob 14: **»Rdeča kapica«.** Mladinska predstava. — Ob 17: **»Rdeča kapica«.** Mladinska predstava. Pri obeh predstavah obisk sv. Miklavža. Cene od 60 lir navzdol.

D. Gorinšek — S. Hubad »Rdeča kapica«, vesela pravljica v 3 dejanjih. Osebe: Majda, imenovana Rdeča kapica — Barbičeva, Jern, njena mati — Zamejčeva, stric Matijc, čevljar — Zupan, strina Mina, njegova žena — Poličeva, boter Bodeč, krojač — M. Sancin, babica — Kačičeva, lovec — Humer, Volk — Pianecki, Žaba — Golieva, Medved — Marenk, Lev — Gregorin, Dobra vila — Gorinškova. — Prvo dejanje v Majdinem domu; drugo dejanje v gozdu; tretje pa pred babičino kočo. Dirigent S. Hubad, režiserka M. Slavčeva, koreograf P. Golovin, scena inž. E. Franz. — Obe predstavi bo obiskal sv. Miklavž, začetek prve je ob 14, začetek druge pa ob 17. Sv. Miklavž otrok v gledališču ne bo obdaroval.

»Oddajniška skupina Jadranske primorje«

RADIO LJUBLJANA

Dnevni spored za 7. december:

7 Poročila v nemščini — 7.10 Jutranji koncert, vmes 7.30 Poročila v slovenščini — 9 Poročila v nemščini — 12 Napoved sporeda, nato opoldanski koncert — 12.30 Poročila v nemščini, poročilo o položaju in poročila v slovenščini — 12.45 Salonski orkester vodi A. Dermelj — 14 Poročila v nemščini — 14.15 Od dveh do treh, šare meh — 15 Prenos osrednjega nemškega sporeda — 16 Prenos osrednjega nemškega sporeda — 17 Poročila v nemščini in slovenščini — 17.15 Iz puste doni — 18 Glas slovenskega domobranstva — 18.15 Kaj takega mornarja ne pretrese — 18.45 Narodopisno predavanje, dr. Metod Turnšek: Adventni običaji — 19 Duo A. Kozlervčar in A. Muhič, na harmoniki spremlja Stanko, na kitari pa Stanič — 19.30 Poročila v slovenščini — 19.45 Prenos aktualnega predavanja — 20 Poročila v nemščini — 20.15 Kadar luči spet žarijo — 21.15 Večerni koncert radijskega orkestra pod vodstvom D. M. Šijanca, solist pianist Anton Trost — 22 Poročila v nemščini — 22,15 Prenos osrednjega nemškega sporeda.

Marta Ostenso: „Objestneži"

je nova knjiga »Slovenčeve knjižnice«

Pisateljica nam slika neko prirojeno sovraštvo mladega dekleta do bogatega soseda Carewa, ki pa je v bistvu nezavedna ljubezen, ob kateri nazadnje trpi, kakor more trpeti le žena, ki globoko ljubi. Roman je poln globoke psihologije in lepih opisov. Za Miklavža lepo darilo.

NOVO KNJIGO DOBITE PO VSEH KNJIGARNAH IN TRAFIKAH!

Zahvala

Najiskrenejša hvala vsem, ki ste spremili našega ljubega soproga in očeta, gospoda

Vesel Rudolfa-Svetozarja

fin. blag. ravnatelja v pok.

na njegovi zadnji poti, ga obsuli s cvetjem in nas tolažili v teh težkih dneh.

Parastos pokojnika bo 8. t. m. ob 8 zjutraj v pravoslavni cerkvi.

Rodbina VESEL-ova.

✝

V neizmerni žalosti sporočamo vsem, ki so jo poznali, da je umrla kot žrtev letalskega napada naša nepozabna hčerk.., sestra, vnukinja, teta in nečakinja, gospodična

Jožica Sterniša

učiteljica

K večnemu počitku smo jo spremili dne 22. novembra.

Enako tragično nam je preminul naš sin, oče, brat in stric, gospod

Robert Jakša

ki je bil pokopan 25. novembra.

Maša zadušnica bo objavljena naknadno.

Žalujoče rodbine: Sterniša, Jakša, Stojan, Puteani, Punčoh, ing. Grgič in ostalo sorodstvo.

Beograd, Ljubljana, Požarevac, Zidani most, dne 5. decembra 1944.

✝

V GLOBOKI ŽALOSTI NAZNANJAMO VSEM SORODNIKOM, PRIJATELJEM IN ZNANCEM, DA JE DOTRPELA NAŠA LJUBLJENA HČERKA, SESTRA, TETA IN SVAKINJA, GOSPA

MICI PERDAN-OVA ROJ. URBANC

BLAGOPOKOJNA LEŽI V NJENEM DOMU, KREKOV TRG 1.

K VEČNEMU POČITKU JO BOMO SPREMILI V PETEK DNE 8. DECEMBRA OB POL TREH POPOLDNE Z ŽAL, KAPELA SV. NIKOLAJA, K SV. KRIŽU.

VENCE HVALEŽNO ODKLANJAMO.

LJUBLJANA, 6. DEC. 1944.

RODBINE:

PERDAN, URBANC

TER OSTALO SORODSTVO

MALI OGLASI

Službe dobe

Gospod. POMOČNICA dobi takoj stalno službo. Vprašati delikatesa Wolfova 12 ali pa Domobranska cesta 7.

Stanovanja iščejo

ZAMENJAM stanovanje treh sob za enako ali dvosobno. - Naslov v upravi »Sl.« pod št. 10655.

Prodamo

RJUHE IN KAPNE predvojne, zelo močne prodam. Naslov pove uprava »Slov.« 10733.

PRODAM ali delno zamenjam boljšo temno moško zimsko suknjo, 1 par močnih čevljev št. 42 in 2 klobuka. Ogledati med 9 in 10. Naslov v upravi »Slov.« pod št. 10718.

PRASIČA 120 kg težkega, delno že pitanega, rez. samec z nekaj hrane prodam. Naslov pove uprava »Slov.« pod št. 10722.

SVEŽA REPA po 3 lire kg, naprodaj pri Skupini trgovcev s sadjem. Pogačarjev trg 1.

DEŽNI PLAŠČ garantirano nepremočljiv, plašček za 3—5 letno punčko in črno zimsko zuknjo za manjšo postavo, ugodno prodam ali zamenjam za kar koli. — Naslov v upravi »Sl.« pod št. 10747.

PRASIČKA 50 kg težkega, za rejo, prodam. Naslov v upr. »Slov.« pod št. 10723.

Kupimo

GOJZERJE obleke, suknje, dežne plašče, spodnje in drugo perilo, ter vseh vrst uporabne predmete - stalno kupuje in dobro plača trgovina »Ogled« Mestni trg 3 (vhod skozi vežo). (k

PISARNIŠKE MIZE knjižna stojala, vitrine in drugo snažno pohištvo kupi trgovina »Ogled«, Mestni trg 3 (vhod skozi vežo).

VISOKE OMARE dvokrilne, za obleko in perilo, v dobrem stanju, plačam od 1000 do 1500 lir. Trgovina »Ogled«, Mestni trg 3 (vhod skozi vežo). (k

DOBRO OTOMANO kupim, plačam do 1500 lir. Naslov pove uprava »Slov.« 10734.

JEDILNI IN KAVNI SERVIS ali posamezne porcelan krožnike kupim. - Naslov pove uprava »Slovenca« 10735.

PISALNE STROJE dobro ohranjene, boljše znamke kupi takoj po najvišji dnevni ceni tvrdka »Everest«, Prešernova ul. 44.

Kolesa

KOLESA moška in damska sprejme v komisijsko prodajo pod zelo ugodnimi pogoji. Trgovina »Ogled«, Mestni trg 3 (vhod skozi vežo).

TEL. **KINO »MATICA«** 22-41

POZOR!
Senzacionalni Agfakolor film
»LAŽNJIVI KLJUKEC«
Hans Albers, Brigita Horney, Ilse Werner
Zaradi izredne dolžine filma predstave ob 15,30 in 18!

TEL. **KINO »SLOGA«** 27-50

Svojevrsten pustolovski in napeti kriminalni film
»SEDEM PISEM«
Elfriede Datzig O. W. Fischer
Predstave ob 16 in 18.

TEL. **KINO »UNION«** 22-21

Danes zadnjikrat
Ce se ločim, bo ali ne bo
»MOŽ ZA MOJO ŽENO«
Magda Schneider — Johannes Riemann
Predstave ob 16 in 18.

Na praznik premiera
»GOSPA SILVELINA«
Predprodaja v četrtek.
Predstave ob 10., 14., 16. in 18. uri.

GUNNAR GUNNARSSON:

NA BREGU ŽIVLJENJA

Roman 76

Zjutraj zarana ju je nadomestila služinčad, ki je takrat vstala. Tedaj sta legla v posteljo in spala pet do šest ur. Več spanca nista potrebovala in ga tudi nista hotela. Dragocenih dni nista smela zapraviti. In potem je bil prav ves dan njun, dokler niso šli spat prebivalci župnišča. Lahko sta skakala in se igrala, koder koli sta se hotela, in imela sta nešteto igrišč: na bregu pod trato, v malih zalivih na obrežju proti koncu fjorda, ali pa tudi med čermi. Le jest sta morala priti domov, a sicer sta bila povsem prosta. To prostost sta pa izkoriščala, za več ur sta izginjala, bila sta zmeraj sama zase in sta skrbela le za to, da sta prihajala o pravem času domov k južinam, da bi ne bilo neprilik, ali da bi ne tvegala nevarnosti, da bi jima omejili ali vzeli prostost...

Nekega tihega, sončnega junijskega dne so ju njune igre odvedle vzdolž obale na drugo stran kraja.

Ponoči in prejšnjega dne je bil pihal hud severozahodnik, ki se je polegel šele dopoldne, a vzburkano morje se je še zmeraj zaganjalo na breg z visokimi valovi, kjer so se razblinjali v šumečih penah.

Otroka sta šla, držeč se za roke, vzdolž obale tako blizu ob morju, da sta morala sleherno besedo izreči z vsem glasom, da sta jo mogla razumeti skozi hrumenje kipečih valov. Sölvi je govoril, Blid pa se je zadovoljila s tem, da je poslušala in soglašala in zdaj pa zdaj kaj skromno pripomnila. Približal je usta ušesu svoje prijateljice in je zavpil:

»Prav zares mislim, da bom največji človek na svetu.«

Sölvi ni bil v svojih načrtih za bodočnost nikoli malenkosten. In ko je tako stopal roko v roki z Blido sredi polne sončne svetlobe in v hrumenju kipečih valov, ni bil niti malo skromen v svojih zahtevah, kar v svetu njegove domišljije sploh ni bilo mogoče. Skoraj neprestano sta živela v tem bohotnem svetu, odkar je bil Bliđi razodel svoje načrte za prihodnost, dokler ga nista uničila njena huda žalost ni njegovo globoko sočutje. Zdaj pa sta spet našla pot v ta svet; Sölvi ga je našel — in, ker je bila Blid njegova edina zaupnica, ga je morala brezpogojno slediti. Ni je bilo gube v njegovem srcu, ki bi jo bil skrival spričo Blide..., razen, nemara, nekih nejasnih sanj, ki so se razblinjale v daljšem sončnem mrču... Blid ga je le pogledala s svojimi velikimi, sivimi očmi, ko ji je to povedal, nasmehnila se je in pokimala, češ da ga je razumela in da ni prav nič zdvajala o tem, da bo »največji človek na svetu«. Njej je to itak že bil in še mnogo več ko to! Kar nehote si je s svojo običajno in hkrati tako čudno odraslo in vendar otroškoljubko kretnjo odstranila plave lase s čela, — ker so ji dolgi, prosto padajoči kodri zmeraj silili v oči.

Sölvi se ji je zazrl v obraz in jo nekaj časa gledal. V njenem srcu ni bilo dvoma, to je videl... Sveži obraz z na pol odprtimi, mehkimi ustnicami je izražal zgolj trdno zaupanje in nedeljeno občudovanje. On pa je bil tako potreben trdnosti, ki jo je črpal iz njenih žarkih oči! Moral je imeti oporo, da je mogel resnično verovati v to velikost in mogočnost. »Največji človek sveta«. Da hoče in mora to postati, mu je šele danes nenadoma prišlo na mar. A to je bilo skoraj preveliko, ko da bi se bil samo upal v to verovati... Sicer pa sploh še ni razmišljal, kako bi se to zgodilo —, a kot rečeno, ni bil malenkosten in je bil navajen na to, da je preskočil težavne vmesne člene...

Prispela sta do tja, kjer čeri nadomestijo oni kamnitni, položni breg, ki je najbližji mestecu, in ki nato tvorijo v morju tu in tam majhne, peščene zalive.

Splezala sta navzgor z brega in sta sedla na skalnati pomol s prostim razgledom na zelene, hrumeče valove. Skala se je nalahno stresala pod težkimi udarci pljuskajočega morja. Držeč se za roko, sta otroka obsedela in nemo strmela na morje. Tu je bilo grmenje valov tako močno, da sta morala opustiti vse poskuse pomenkovanja. Nehote se je Blid močneje oprijela Sölvijeve roke in se nalahno privila k njemu, česar pa on ni opazil. Sedel je nagubančenega čela, strmel je na morje z očmi, ki niso videle, in je razglabljal o tem edinem, velikem. Poti do tja kar ni mogel najti. Če je našel pot, se je moral odreči čemu drugemu, kar mu je bilo prav tako pri srcu. Zdaj se ni nič več povsem zadovoljil s tem, da bi životaril v samih, neheškosinjih fantazijah. Mislil je na velike može iz zgodovine: ta si je pridobil veličino in slavo kot vojščak, oni kot iznajditelj, tretji spet kot pesnik in četrti, kot skladatelj, slikar, kot kipar... In če hoče biti kdo največji! — Kako naj le začne? Napenjal si je možgane, vendar ni prišel do zaključka. Kaj pa, če bi bil človek vse hkrati? A to ga je kar podrlo, o tem niti ni hotel do konca razmišljati. Ali če bi mogel biti človek le prepričan... prepričan...

Mahoma mu je šinila misel v glavo. Vstal je in potegnil Blido za seboj — proč od hrumenja valov, kjer je bilo moči razumeti njegove besede.

»Zdaj greva spet tja venkaj,« je rekel, »in se usedeva na kamen, in potem bom jaz pel, ti boš pa poslušala. In če bom mogel peti tako glasno, da boš lahko vse slišala skozi najhujše bučanje valov..., potem bom postal največji človek na svetu!«

Nato sta spet stekla venkaj k skali, in le on se je usedel, ona pa se je postavila predenj. In je začel peti, kar slučajne vrstice in odlomke iz pesmi, vse, česar se je domislil, da je bilo le dovolj glasno slišati. A njegov glas je bilo moči slišati le v odmorih med hrumečim valovanjem, — in vselej, kadar je morje zagnalo novo vodovje proti skali in se je ondi razbilo z neznanskim, vse oglušujočim grmenjem, je njegov glas utonil v hrupu, kakor utone miš v sodu z vodo.

Pa je še dalje pel in še na misel mu ni prišlo, da bi prenehal. Vstal je, da bi dobil več zraka v pljuča, in je kričal, saj teh glasov, ki so mu prihajali iz grla, že ni bilo nič več moči imenovati petje.

Für »Ljudska tiskarna« — Za Ljudsko tiskarno: Jože Kramarič — Herausgeber, izdajatelj: Joško Krošelj — Schriftleiter, urednik: Janko Hafner